



# MINISTAUJUQ UQAUHILIQINIRNUN

Ukiuq Tamaat Unniudjutait



2016-17



---

## TALVANI UQAUTAUJUT

---

<b>1. TUHAQTIDJUT MINISTAUJUMIT UQAUHILIQINIKUT</b>	<b>4</b>
<b>2. UQAUUSIVUT</b>	<b>5</b>
<b>3. INUKTUT UQAUHIQ</b>	<b>7</b>
<b>4. UIVIITITUN UQAUHIRMIK KIVGAQTUQTIT</b>	<b>39</b>
<b>5. NUMIKTIQHIMAJUQ HAVAGUTIT</b>	<b>57</b>
<b>6. AKILIQTAUJUT</b>	<b>63</b>

---

## TUHAQTIDJUT MINISTAUJUMIT UQAUHILIQINIKUT

---



Kivgaqturiarlugit Nunavut Kavamanga, quviahuqtunga tunijaagani 2016-17 *Ministaujuup Uqauhiliqinikut Ukiuq Tamaat Unniudjut*, malikhugu *Ilitarijauhimajunik Uqauhiit Maligaaq* imaalu *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*.

Una ukiuq tamaat unniudjut naunaiqtaa ihivriuqtaillu qanuqtut kavamatkuni havagvingit kavamatkunnilu timiqutigijangit upautihimajut hivunikhangit talvuuna tamangnik Maligat hanaqidjutikhangitlu atuqtauvakhimajut pidjutikhanik upautinahuaqtainginnik. Pitquhiliqijikkut akhut qitqani havagivakhimajangit titiqidjutiliqinikkut ihuaqhigjamilu auladjutikhangit Nunavutim uqauhingit Maligat.

Pitquhilirijiitkut, qujagiumajatka havaktivut, aadlatqiiit katimajiingit, timiqutigijangit inuillu tunijut ikajuqtullu atuliriamingni, angiglijuumiriami, ihuaqhajinga tuniqhainingga ukunanik Iltarijaujut Uqauhiit atugakhat unalu ilihqaqtakhat Nunavunmiunut.

Quana

Maligaliuqti Margaret Nakashuk  
Ministaujuq Uqauhiliqinimun

---

## UQAUSIVUT: ATUQPALIANINGA NUNAVUNMI UQAUHILIQINIKKUT MALIGAUJUQ

---

Maligaliuqtit Nunavunmi atuliqtut uumiga

*Ilitarijauhijaujunik Uqauhiit Maligauq uumigalu Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligauq* 2008-mi, malruuk maligaujuk ihuaqhaqhimajuk ihuaqhivaaliriangani pilaarutit pingahunik uqauhiqaqtunik nunaqatiriinik Nunavunmi: Inuit, Uiviitun, unalu Qablunaatun. Ukua atugakhat turaagajut hatqiqhijaagani nakuujunik ihuaqtuqinik takuukhauvaaliriangani atuqpaaliniganik aturninganiklu Inuktut humiliqaa ukiuqtaqtumi.

Uqausivut Nunavut Kavamanga iluingaumajuujaaqtuq atuqpalianigagut upalugaijaut atuliriangani Nunavunmi uqauhiliqinikut maligaujuq–tamna *Ilitarijauhijaujunik Uqauhiit Maligauq unalu Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligauq*.

Uqausivut tikkuahidjutaujuq pidjutaujunik havagviujunit Nunavut Kavamanga inuulu havagviini pivagiagani tamaita havaarjakhavut ilangani uqauhiliqinikut maligaujup. Minista iliurarniaqtuq katimatjutikhamut Uqausivut Maligaliurvingmut Tattiarnaqtuq 2012mi.

Uqausivut piqaqtuq pingahunik ilagijaujunik:

- *Ilitarijaujunik Uqauhingit Maligauq*
- *Tamna Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligauq*
- Munarinigagut Kiudjutulu aturutikhat

Havagviat Pitquhilirijiitkut munarijait malruuk manikharvikhait ilihaqtakhat ikajuqtaa iniqtirutinga ukunanik uqauhiit maligaujut unalu Uqausivut:

- Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq
- *Una Kanatamit-Nunavunmilu Angiqatiriigut Uivitutun Uqauhirmik Kivgaqtuqtit Inuktut Uqauhirmik 2016-17 uvunga 2019-20 (hivvani una Kanatamit-Nunavunmilu Hunanikliqaa Angiqatiriigut Atuqpaaliriangani uivitutun Inuktut Uqauhirmik)*

Una unniudjut pidjutaujuq qanuriliniganik ukua havaat iniqhimajainik, ahiiniklu uqauhirmik pijutiqaqtunik hulidjutinik Havagviat Pitquhiliqijikkut.

## **Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq**

Nunavut Kavamanga Inuit Uqauhiat Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq tunijut \$5 milliat taalamik atauhirmi ukiumi ikajuriami kavamatkut havagvigntit pigjamingni tikinnahuaqtangit piliuqhimajuq uumani Uqausivut. Una

Maniktarvikhaq auladjutiqaqhimajuq akhuqhaijaangat katitirutikharnik aulatitijaangat ilihairutikhangit vivgaqtuqtit Inuktut, taima auladjutikhangit Inuktut aulajaangat ajungnaitumik auladjutikharnik upalungairutikharnik.

## **Kanatamit Nunavunmilu Angiqatiriigut**

Talvanga 1999-mit 2015-16-mut, Havagviat Pitquhiliqijikkut pipkaijuq 1.45-miliatalamik aipagutuaraangat atuqtukhanik ilihaqtakhat kivgaqtuqtit pipkagaujaagani uivititun qanitanilu 1.1.-miliatalamik aipagutuaraangat ikajuqturiagani nunagjaujunit Inuktut uuktuutikhanik.

Una *Kanatamit-Nunavunmilu Angiqatiriigut Uivititun Uqauhirmik Kivgaqtuqtit Inuktut Uqauhirmik 2016-17-mut uvunga 2019-20-mut* naunairutaujuq nutaamik havaqatiriigutikhainik Kanataup Nunavunmilu ukuani Inuktut Uqauhirmik uuktuutikhanik. Kavamat Kanatami ikajuutiqaqtut ihuaqhijariiqhijimajunik akituniginik 1.9-miliatalamit 4.5-miliatalamut Uivititun Uqauhirmi Kivgaqtuqtit ihuaqhijariiqhijimajuniklu akituniginik 1.5-miliatalamit 5.1-miliatalamut aipagutuaraangat Inuktut Uqauhirmi. Una ajuqharuirutigijaat ukiuqtaqtumi kavamat amigaiqpaaliriagani qaffini uqauhiliqinikut ilihaqtakhat, ikajuqtuqpaaliriaganilu aulaqtilihaanit havaat humiliqaa ukiuqtaqtumi.

## **Munarinigagut Kiudjutilu**

Ukuat malrunggujuk hanaqidjutikhangit maniktarvkharnik titiqiqidjuliqihimajait Havagviangit Pitquhiliqijikkut. Havagviujuq havaaqaqtuq munarijaagani kiuvagiaganilu, ihuaqtumiglu aturniginik manikhaat pivagiagani Uqausivut pidjutaujut atuqpalianigalu Nunavunmi uqauhiliqinikut maligaujut. Kiuvagiagani pivikhaqarnigit ilangani uqauhiliqinikut maligaujuup pitqujuq havagviujunik inuulu havagviinik tunivagagani uqatiaqhimajunik nakujunik amigaituniglu unipkaanik havaamigut.

## **Naunaijautit haffumunga Unniudjutinun**

Una Ukiuk Tamaat Unniudjutikhaq naunairutiqarniaqtuq auladjutikharnik uuktuutikhangit havakhimajut naunairutikhangitlu iniqtiqhimajut amigaitunun havagviingit nunalaanilu havagviingit munaridjutikharnik auladjutikharnik hulilukaarutikhanik hivuliqtihimajut talvanga Havagviat Pitquhiliqijikkut talvuuna maniit atuqtauvianganik ukiumi 2016-17.

# INUKTUT UQAUHIQ







---

UQAUHIRMIK  
ILITPALIANINGIT  
TAMAINI INUHIRMI

---

## **Nunavut Kavamanga**

### **Ilihalihaaqtunit Puqtunig 12-mut: Havagviat Ilinniaqtuliqijitkut**

Una havaakhaq ihuaqhajjuq atuniitunik taiguakhanik Inuktut Inuktitulu atuqtakhainik ilihajit ilihaqtulu aturiagani maliruarnigini taugarutunik hivulirni saivani qaliriini (Ilihalihaaqtuni) Inuktut Titirauhiini pijutiqtunik qunmukpalianigani atuqtumik.

### **Inuktut Maliruaqaqtumik Taiguarningani Ihuaqt Pivallianinga**

Havagviat Ilinniaqtuliqijitkut ihuaqhajjimajut Uqalimaariuqsaniq Taiguakhanik Maliruaqaqtumik Taiguarnigani ilihaktakhat ikajuqturiagani uqauhiliqiniq Nunavunmi ukunani nutaqqanik. Una ilihaktakhami nalaumajuq Inuktut Uqauhirmik ilihautimut ilaqaqhunilu atuniitunik quliriinit taiguaqtunik, ilituqhautilu taiguakhat ilihajiplu ikajuutikhainik.

Uvani 2016-17, Havagviujuq pivaliaginaqtuq taiguakhanik makpiraanic ilihajinulu ikajuutunik, ukunigalu havaktunit qun'ngiakhanik atuniitunik, taidjuhirnik ilihaktakhat, ilagiarutunik taiguariami ihuaqtunik, ilituqhainirmilu ihuaqtunik. Havagviujuq pivaliajulu Inuinnaqtun

maliruaqaqtumik taiguarninganik Ihuaqutinik hivulirni iini (8) quliriini ilihaqtakhat. Kavamatuqanit ikajuutaujuq ikajuqtut ilagiahugu ukiuqaqtumit maningnik atuqtitijutinik ukunani aturniaqtuni uuktuutikhanik.

Havagviujuq iniqhijuq, titiraqhugit, tuniuqhakhugilu tamaita iliaqtut taiguakhainik ilihajilu ihuaqutikhanik quliriini 11-mut (ihuanut Puqtuniq 2-mut) tamainut 44-nut iliharvingnut Nunavunmi. Atautimut 2-tausit 480-gujut Ilihaqaqtut Puqtuniq 2 iliaqtut taja atulaaqtut ukuniga nutaanik taiguariami ihuaqutinik Inuktitut qaniujaqpait. Una pijutaujuq qanituani 27%-nik amigainiginik iliaqtut Ilihalahaanit Ajuiniginut 12 iliharnirmi iliaqtakhat Nunavunmi.

Atautimut 229-gujut maliruaqaqtumik taiguarningani taigakhanik taja qahaktut Inuktitut Qaliriini 11-mut. Piqaqtut siksiniq taiguakhanik Qaliriini 1-mi, 12-gujut taiguakhat Qaliriini 2, iitngujut (8) taiguakhat Qaliriini 3 imaalu 25-gujulu taiguakhat atuni avalliaqtuni qaliriini. Una ilaqaqtut 75-nik nutaanik taiguakhanik Puqtuniq 2 qaliriini iniqhimaliaqtut titiraqtauvlutiklu amihuguqhugit talvani ukiumi. Qafiugit makpiraat taja qahaktut ukuagujut 43.6%-gujut tamainit upalungaiqtanik ihuaqutikhanik Ilihaliahaaliqtunit Puqtuniq 6 kavamat upalungaijaqtut pivaliajagani Inuktitut aturningani angiqatiriigutip.

Havagviat katipkaijurlu Inuinnaqtun havaqatigiiktut ihuaqhaijinik piliuriangani Inuinnaqtun maliruaqaqtumik taiguaniganik makpiraat Qaliriini 1-mit 8-mut (Ilihaqaaliqtunit unalu Puqtunia 1). Ikajuqtiriit iniqhijut hivulirnik titiraqarniginik tamainik (63-nik) iliaqtut makpiraaiginik katimagiarniaqtulu atulihaaliqat 2017-18 ukiugani iniqtiriagani ilihajit ihuaqutikhanik. Una pijutaujuq 16.6%-gujunik tamainik upalungaiqhimaajunik ihuaqutikhanik Ilihaqaaliqtunit Puqtuniq 4 pivaliajaagani Inuktitut aturlugit titirauhiit (ajikutait “qablunaat titirauhiinik” Qablunaatun unalu uivititun) aturninganik uuma angiqatiriigutip.

Quana ilagjarutinik manikhanik angiqatiriigunmit, Havagviujut pivaliajinarmat ukuniga (titirauhirmik, tutqikharniginik, titiraujarniginiklu, taimaitunik) tamainik iliaqtut makpiraaiginik ilihajilu ihuaqutikhanik Qaliriinut 14-mi (Puqtuniq 3-mut) Inuktitut. Ukuat ilihairutikhaq titirangnunguqtauvakhimajut aujami 2017mi. Iliharviit piniaqtut tamainik qaliriinik taiguaqtit Puqtuniq 3-mi 2017-18 ukiugani (qulit (10) iliaqtut makpiraaiginik, malruuk ilituqhautingmakpiraaik, 10 quliit ilihajit makpiraaiginiklu). Havagvingmi iliharnit atuqhimaarniaqtut Apitilirvia 2017-mi ilaqariagani Puqtuniq 3-mi ihuaqutinik.

Aalat ihuagutit hulidjutinik ilaqaqtut ukuninga:

- Uqauhiliqinikut puukatat: Inuktut maliruaqaqtumik taiguarnigani ihuaqtunik iliharvingni, ilagijaanik ihuaqtutit munarinigagut ilihaqtakhat. Tamaita iliharviit pihimajut makpiraanic puuktauhimajut pukatani ilharvingmi atuniituni ilaginaani maliruaqaqtumik taiguarnigani ilihaqtakhat.

### **Inirniit Iliharutait: Nunavunmi Inirnit Iliharviat**

#### **Iilitaqhijut Nunaqaqaqtut Uqauhianik Atuqpaalirigani**

Una ilihaqtakhami ikajuqtut qilamik ihariagijaujumik amigaitqijjanik uqauhiq Atuqpaaliriangani ilihaqtakhat Nunavunmi. Havaqatigilugit Iliharvikjamik Victoria-mi, Nunavunmi Ukiuqtaqtumi Ilihaqpaalirvik (NAC) atuqhimaqtut uumiga uqauhirmik Atuqpaaliriangani iilitaqhijutimik ilihaqtakhami atulaaqtunik Nunavunmi. ilihaqtakhat atuqtitaujut ilihaqtunit tuniqhimajunik ilipqamaniganik atuqpaalirigani Inuit Uqauhiinik.

Ukua ilihautit atulaaliqhimajut 2016-17 ukiungani Nunavunmi Ukiuqtaqtumi Ilihaqpaalirvingmi, Iqaluktuutiami.

### **Naunaitkutat Nunaqaqaqhimajut Uqauhiit Aadlangurninnga (Tattiarnaqtuq 17-22, 2016)**

Hivniqhijutit inuit aulariniginik pijutiqaqtunik Nunaqaqtut uqauhiinik nuuniginik ahiuniginiklu, ilaqaqtuq arlingnaqtunik ihumami, ajuinigini, ikpigijamingnilu akturniginik inuit, ilagii, nunagijaujut, ilitquhiujulu.

### **Hivniqhijutit Uqauhiliqinirmik Uqauhiq Atuliqpaalirigani (Tattiarnaqtuq 31 - Hikutirvia 5, 2016)**

Hivniqhijutit ilituqharniganik uqauhiujup uqauhiliqijutiniklu, pipkaijuq tungavikhamik kagiqhijunmik uqauhirmik atuliqpaalirigani. Uqauhiujut ilaqaqtut hunauniginik nipaarniginik atuqtunik qanurlu pijutiqarmagaa taijuhiujunik, uqauhiliqiningmik, tukitaarutinik, uqauhiujut qanuriginik uqauhiliqinikulu pijutaujunik uqauhik atulirigani.

### **Naunaitiaqtut Uqauhiujut Uqauhirmik Atuliqpaalirigani: Uqauhiq imaalu Nuna (Tattiarnaqtuq 24-29, 2016)**

Ihivriurniganik ilaliutiniginik uqauhiq nunamut ilitquhirmulu pijutiqaqtunik nautianik, uumajunik, niqinik, havautiniklu, ukunigalu nunami aulaniginik ukualu tatqiup qilainarmilu aulaniginik, imaukangniginik qanuriliurniginik, ukiup ilanganilu atuqpaktut hiagijaujurlu.

**Uqauhirmik Iitpalianirmik,  
Uqauhirmik  
Atuliqpaalirniganik, Inuulu  
Hulijutainik (Ubluqtuhinia 30-mit  
Iijjiruvia 4-mut, 2017-mi)**

Ilituqharniganik ihuaqtut  
ihuaqhaqhimagitulu pigiarutit  
uqauhiq ilihactitijutini ilihariamilu  
Nunaqaqaqtut nunagijaujumi  
qanurinigani. Uqauhiujut ilaqaqtut  
qanuriniginiq uqauhiq Pivallianinganik,  
Nunaqaqtut ilihautainik ilihariamilu  
atulirumajaujunik, qanuq  
atulirumajaujut pijutiqarmagaa  
nunagijaujuni ihariagijaujunik  
iniqtirumajainiklu ilaunigilu ukua  
nunagijaujuq nunagijaujumulilaujut  
ilihainirmik iliharnirmilu. Akhuurutit  
atulirumajaujunik upijutaujaagani  
inuuhermi maligaliqijinilu akhurutit  
uqauhiq munariinarnigani  
atuliriaganilu.

**Ihumagijaujut, Pitquhiujut  
Uuktuqtaujuulu Uqauhirmik  
Atuqpaalirnigani (Iijjiruvia 6-mit  
11-mut 2017-mi)**

Hivunihijutinik nutaunihanic  
ihumagijaujunik, pitquhiujunik,  
uuktuqtaujuuniklu atuqtunik  
atuqpaalirniganik, munarinigani  
atuqhimaaginariaganilu Nunaqaqaqtut  
Uqauhiinik Kanatami humiluliqaa  
hilarjuami.

**Naunaitiaqtut  
Uqauhiujut Uqauhirmik  
Atuliqpaalirniganik: Ilaliutinigit  
Atuqtut Ilihautini Iliharnirmilu  
(Iijjiruvia 13-mi  
18-mut 2017-mi)**

Ilaliutinigit iniriqhijumajut hatqirutaujut  
agijumik ihuaqtunik inigijaujuni ila  
Nunaqaqaqtut Uqauhiq ilihautaujaagani  
ilihaqtaujaaganilu. Una ilihaut pipkaijuq  
hivunihijutinik ilaliutiniganik ilihaijaagani  
ilihariaganilu pitquhiujunik pigiarutiniklu  
ihivriuhijutilu pingahunik ihuaqtunik  
ilaliutijaagani atuqtukhanik hatqiriagani  
tungavikhaq ihuaqtumik pigiarutinik  
aalatqiini qanurinigini ilihactakhaniklu.

## Uqauhiq Havagvingmi

Pidjutaunig tuniqhimajutimik  
Atuqpaaliriangani Inuktut uqauhiq  
havagvingmi talvani ukiuqtaqtumi  
kavamani havaktunit, ukua GN-kuni  
havagviujut hivuliqhuqtut akhuurutinik  
ikajuqturiangani ihauqhivaaliriangani  
uqauhirmik ajuiqharnirmik iliaqtakhat  
qahakhijaujunik Nunavut Kavamanga  
havaktunit aturiangani.

## Havagviat Aanniaqtailinikkut

### Aaniaqtuliqijinit Taijuhiujunik Ajuiqhanirmik Ajuiqhaviit

Una havaakhaq pipkaijuq  
manikhaakhainik Havagviujuup  
Aaniaqtailinikut ihuaqhivaaliriangani  
tuhaumajutit ikajuutilu inungnut aturlugu  
Inuktut uqauhiq. Una aturniqarluaqtuq  
piqariangani nalaumajunik ilituqhautinik  
kagiqhijutivagiaganilu ukua munaqhijujut  
kivgaqtugaujulu.

Pijutauniga uuma havaakhap  
pipkariangani malruungnik  
aaniaqtuliqinikut taijuhiujunik ilihautinik  
ukiutuaaagat imailigajaagani:

- Ihuaqhivaaliriangani atuqtitijutit  
aaniaqtunut kivgaqtuqtit Inuktitut

- Amigaiqpaaliriangani uqauhiit qahaktut  
uqaqtiliqtuijit
- Angiklivaaliriangani tuhaumajutini  
ajuiqtakhait uqaqtiliqtuijut  
havagaagamik atuni kivgaqtuqtatiklu  
Aanniarvingni.

Una havaakhaq ilaqaqtulu  
ihivriurnigani taja ihumagijamik  
naunaitumik uqauhirmi taijuhiujunik  
ajuiqhavingnik tikuaqhijutauvlunilu  
ahiinik hunanikliqaa pivaliajariaqaqtut  
(ila, timimi munarijutinik, munaqhimit  
ikajuqturniganik inuuhuiirigani,  
ilimi halumaqtirutimik tiguklukpat,  
ihumaqatiarnikhamik, timimi  
ihuilijutaujunik atunirlungniginik).

Uvani 2016-17 una iliaqtakhaq  
ilangani manikhaqtitijuq aalatqiinik  
havaqataqtunik havakhimaaqpaktuniklu  
titiraqtinik uqaqtiliqtuijunik nuuptirijilu  
inigijaini tamaini pigahuni nunani  
ikajuqturiangani ihariagijaunigit  
aaniaqtuliqinikut uqaqtiliqtuijut  
ikajuunnik uqajuktuinaqtunut atautimik  
Inirnikhanut.

## Uqahiq Atuqpaaliarnikkut Utiqtiffaanikkutlu

### Pivalliajuliqijikkut Ingilrajuliqijitkullu (EDT)

Pijutiqaqtumik uqariijaktamik ikajuqturiagani atufaalinigagut atuqpaalirniaganik Inuktut, malruk havaak atuqtauhimajuk 2016-17. Havagviujuq Manikhaqhiuruti-nik Pivalianikut Aulaqtulijunilu ikajuqtut malrungnik ilihaktakhat ilangani uma uqariijakhimajuup.

### Inuit Uqauhiinik Atuutunik Piliurningit

Ikajurniginik Nunavunmi amigaiqpaliajunik atuqtuujaqtinit havagviujunik, ukuaniluaq manikhaqtitiginanit Inuit Uqauhiinik atuqtuujaquqtutini, ikajuutaujuq hatqiriagani inikhaq ukua atuqtuujaqtit ahiilu hatqiqhijaagani, ilihaijaagani, avanmulu atuqtitijaagani hanahimajatik pigiarutigijatiklu tuhaqtitijaamingni uqauhirmik ilitquhirmiklu.

2013-mit 2014-mut, Havagvujuk Maniliurutikhanik Pivalianikut Aularutiniklu pipkaijut manikhaakhanik ikajuriagani akituniginik ihaurniqhamik hatqiqhijaagani atuqtuujanik, atuqtuujaquqvirmilu,

nipiliurniginiklu akituniginik, ilaliutinigilu atautimiuliriagani, tuutqiqharniginik aularutiniklu atuqtuujaquqvirmut.

Maningnik atuqtijut Nunavunmi Atuqtuujaquqtutuni Havaktunik Manikharvingmit ikajuutaujuq Inuit Uqauhianik aturninganik atuqpaalirniaganiklu Nunavut Kavamanga uqariijaqtainik ilangani Uqausivut-mi, una iluingaumajuq upalungaijaut atuqat una *Ilitarijauhimajut Uqauhiit Maligaaq* unalu *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*.

Atuqtuujaqtit pihimajut manikhaakhanik hatqilihaanit ajugitunik ilitarijauhimajunik atuqtuujaqtinik qaihimajulu tamainit nunani Nunavunmi.



## Hanivaiviunia Nunavunmi Tuharnarutit Hanavi Maniktakhat: 2016-17

**Iqipaagit:** ArtCirq

**Riit:** Rita Claire Mike-Murffy

**Inuksuk Qilautikkut Numiqtit**

**Sedna:** Kelly Amaujak Fraser

**Sapummiut/Itqaumaniaqtunga:** St. Peterkut Imngiqtit Ilannaritlu

Uvani 2016-17 ukua atuqtuujaliuqtit manikhaqtitaujut:

- **ArtCirq, Iqipaagit (Igloolik):** Ilaujut Kalabante-mi qugalinaqtunik aulariqtit Kivaliqhianit Africa-mit qungiaqtitijut Iqalungni
- **Rita Claire Mike-Murffy, Riit, (Pangnirtung):** Riit atuqtujaqti atuqtujakhaliuqtilu pamiqtauhimajuq Pangniqtuumi (Pangnirtung), Nunavunmi. Una amihunik ajugijutiqaqtuq atuqtuujaqti pulaaqhimaliqtuq hilarjuami qiarvaaqtiuvluni, kataaqhuni, iqijuuqtitamiklu atuqtujaaqhuni, tuharnaaqtitiqatitaaqhuni Jerry Cans, IVA, Elisapee Isaac, Twin Flames. Tuharnaaqtitihimajuq humiliqaa Nunavunmi uqahiktumilu Scotland-mi Australia-milu
- **Inuksuk Qilautikkut Numiqtit (Iqaluit):** Ukua tuharnaaqtitijit ingilraat Inuit atuutainik, qiarvaarutiniklu, qilautingnulu

numirnirmik, nutauniqhaniklu Inuit atuutainik. Uvuuna tuniqhimajutikut takuupkaijaagani Inuit ilitquhiinik qungiaqtitijutimingni, ilaujut akhuuqtut atuqpaalirniganik Inuit pitquhiinik atuqtainiklu hirnaaqhutiklu aturninganik Inuktitut

- **Kelly Amaujak Fraser, Sedna, (Sanikiluaq):** Inuinaq aulariqitunik atuqtuujaqti hanahimajuq aulariktunik nuumgutikhanilu atuqtuujanik Qablunaatut Inuktitut. Kelly pulaaliqhimajuq Ukiuqtaqtumik Nunarjuamiklu 19-nik ukiuqaliqhuni aulariktuni arligijauniganit numiktiqhimajainik atuqtuujani puungini ukunanitut *Diamonds-tut* Rihanna-mit tuharnaagakhaliuqaaqtainit hivulirmi aulariqitumi atuqtujamilsuma 2014-mi. Kelly agajukhiit iliharvianiilakhuni atuqtuujaliugaa *Sedna*, havitaujuq 2017-mi, tikuaqtauhimajuq Nunaqaqaqtut Atuqtuujaini

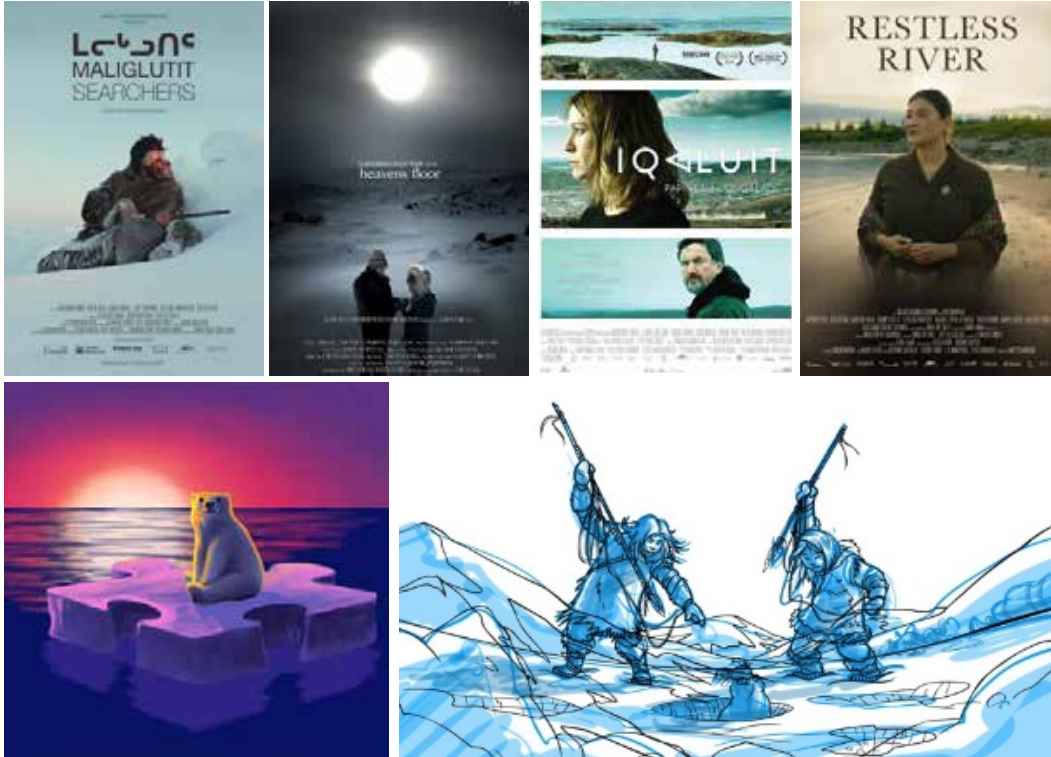
Ukiumi uvani 2018-mi Juno-mi  
Aituuiaqtitivingmi Nakuuniqhamiklu  
Aulariktumik Atuqtujamik 2018-  
mi Nunaqaqaqtut Atuutainik  
Aituuhiarutinik

- **St. Peter Atuqtit Ilanarjailu,  
Sapummiut/ I Itqaumaniaqtut  
(Kugaaruk):** Ukua atuqtit  
uuktuqhimaqtut agitqijamik

pijutaujumi atuutini. Atutikhamik  
akturuiqaqtumik 13-mi ukiunik  
21-gujunut ukiunut, amihunik  
uqauhiinik. Nutaaq Atuqtujaq CD-  
mik, tajajuuq *Iqaumattialirama* –  
*Sapummiut* ukunanga St. Peter'  
Atuqtiriiginit Ilanarjainilu  
nipiliuqtauhimajuq Kugaaruk







## Inuit Uqauhiinik Piksasuunik Piliurningit

Talvanga 2013-14 uvunga 2016-17, Havagviujuq Manikhaqhiurutinik Pivallianinganik Aularutiniklu pipkaiyq Nunavunmi qun'ngiakhaliuqtinik Kuapariisiujumik \$200,000 aipagutuaraangat atuqtukhamik Inuit Uqauhiinik Pivaalirutimik qun'ngianik. Una ilihaqtakhami aulaniqatiaqtut kingulirni hitamani ukiuni ikajuqhugit arlingnaqtut qafiligiaq qun'ngiakhat qaritaujakulu hanahimajunik qun'ngiakhanik. Uvani 2016-2017-mi ukua havaakhat manikhaqtitauhimajut:

- **Nunavunmi Ulapqidjutit** (Pinnguaq)
- **Qilaup Natia** (Apkut Humugaugituq)
- **Qiniqhiajit** (Kingulliit)
- **Unipkaagit Inirniupta** (Kingulliit)

- **Iqaluit: Piksasuungit** (Piksuk Media Inc.)
- **Ukaliq Kallalu Iqalukhiugiaqtun** (Nadia Mike)
- **Uukpik Avingarlu** (Rose Akulukjuk)
- **Takuginai** (Inuit Tuhagakhaliuqtit Kuapariisiujuq)
- **Qanurli TV** (Qanukiaq)
- **Illinniq** (Inuit Talavisiligijit Kuapurisitkut)
- **Qanurli 6 TV** (Qanurli 6)
- **Anaana'p Tupia** (Taqqut Qungialiuqtit Timiujuq)
- **Ababa** (Arnait)
- **Nuutqajuituq Kuugaq** (Arnait)
- **Takuginai** (Inuit Tuhagakhaliuqtit Kuapariisiujuq)
- **Pituqait** (Inuit Talavisiligijit Kuapurisitkut)
- **Aguniarnirmik Taimani Ilagijavulu** (Kingulliit)

## Havagviat Pitquhiliqijikkut

### Nunalaani Nallauhiqivingit Akitujut Aittuutit Ikajuutillu

Una havaakhaq pipkaijuq aituutinik nunagijaujumi nalautiliqivingnut humiliqaa Nunavunmi. Ihuaqtauluaqtut manikhaqtitaagani nunagijaujumi nalautiqarvingnit aituhiagininik ukua Ilitquhirmik Inuujuhirmiklu Havagviujuq, pipkaijuq \$150,000 aipagutuaraagat.

Inuit Uqauhiat Atuligtittinirmun

Maniktarvikhaq pipkaijurlu ikajuutinik nunagijaujumi nalautiqarvingnut.

Uvani 2016-17, nalautiqarviit ukunani siksini (6) nunagijaujuni pihimajut manikhaakhanik:

- Sanirajak
- Kimmirut
- Sanikiluaq
- Salliit
- Igluligaarjuk
- Qikiqtarjuaq

Ilagiarutinik, manikhaakhat pipkagaujuq Qitirmiuni Inuit Katimajiinit nunami tamaini nunagijaujumi naalautikkut tuharnaagakhanik havaamik ikajuqturiagani uqauhiq atuqpaaliriangani:

- Nalautiqarvingnut Aittuutit: \$75,000
- Ikajuutikhat: \$70,000

## Inuit Uqauhiitinut Uuktuutikhat

Munariniganik atuqpaalirniganiklu Inuit ilitquhiit una aturniqarluaqtuq pijutauniga haqirniganik Nunavut, uqauhiq atauhiq aturniqarluaqtut ilagijaini Inuit ilitquhiini. Manikhaakhat Nunavut Kavamanga pihimajait ilangani *Kanatami Nunavunmilu Angiqatiriigut Uivititun Uqauhirmik Kivgaqtuqtit Inuktut Uqauhirmik*, aturniqaqtuq ikajuut akhuurutigijaptingni havaamik Nunavunmi nunagijaujuni ikajuqtuijulu ilitarijaunigani, atuqpaaliriarnigani, ilipqamainarnigani, aturningani Pivallianinganilu Inuit Uqauhia.

Nunavut Kavamangit naunaijagiikhimavakhimajut upautijaangat ukuat malrungujut hivunikhangit pittairutikharnik talvuuna Inuktut uuktuutikhanik talvuuna Nunavut Angiqatiriigutani:

1. **ikajugianganic tamaqtailinikkut, atuqtakharnik, atuqhimaaujutlu Inuktut nunalaani nunagijaini**
2. **Tunijaangat munagidjutikharnik ihivriudjutikharnik Inuktut hanaqidjutikharnik uvaniitun Nunavut Angirutaini**

Uvani 2016-17 tamaita manikhaakhat ilangani angiqatiriigutip turaagajut hivulirmu pijutaujumut. Nunavut Kavamanga nalunaiqtitijut aulaniqatiarnirmingnik aturiagani kiguliriinit inungnit uqauhirmik nuuniginik Inirnikhanit inulramirnut. Ahiit atuqhimajut uuktuutikhanik ilaqaqtut iliprmajaagani uqauhirmi inujuhiujut nipiliurutini qungialiuganilu, Pivallianingalu amigajjarnigalu titiraqhimaat ihuaqutikhat Inuktut.

Aipaa pijutaujuq ikajuqtaujuq himaitinit Kavamanit Nunavunmi. Una pijutaujuq Inuktut ilanganiituaq angiqatiriigutip ikajuriagani pijutaujut Nunavunmi uqauhiliqinikut maligaujut munarihimaahugu atautikut aulanigut ikajutit ilipqamajaagani, aturiagani, tatukhauvaaliriaganilu Inuktut nunagijaujuni.

Havagviat Pitquhiliqijikkut pipkaijuq aituuhiakhanik ikajuutikhaniklu nunagijaujuni uuktuutikhanik uqauhirmi atuqpaalirngani, ihuaqutini, upalugajjautini, pivalianiginilu.

Tamaita manikhaat uvani pijutaujumi ahivagaujut uqauhirmik uuktuutikhanik Uvani 2016-17. Piqaqtut 24-nik nunagijaujuni uuktuutikhanik ikajuqtunik atuqpaalirnganik, aturninganik takuukhauvaalirnganiklu Inuktut nunagijaujumi.

Qanituani 3,270 Inuit humiliqaa ukiuqtaqtumi ikajuuhiaqtut uukunanga uuktuutikhanikt. Ilagit huliviujut amigaitqijjanik qungiaqtiqaqtut, ukunaniluq quviahugvingni, atuqtuujaqtunik tuharnaarvingni, qungiarvingnilu. Amigainiqhat 470-gujunit Inuit upihimavlutik ilauhimajut ukunani havaani (nunagijaujumi ilihajit/Inirnikhat, ilihaqtut, taiguakhaliuqtit, qungiaqtitijut, taimaitut).

Kiguani naituup uqauhiujuup atuni nunagijaujumi hulijutimik qanuriliniginiklu atuqhimajainik.

## **Inuit Ukiuqtaqtumi Tarrijausilliriniq: Ukiuqtaqtumi Inuit Qungianik Quviahugvia (Kivallirmi Inuit Katimajjinit, Kangiqliniq, NU)**



The Inuit Ukiuqtaqtumi Tarrijausilliriniq: Ukiuqtaqtumi Inuit Qungianik Quviahugvia Inuilu Uqauhiinik atulirumajainik ajuiqhavik uqaqtuq qungiaqaarniganik Unipkaaganik Mitiarjuk-mit, quniaq atauhirmik arnamik

tuniqhimaniganik ilipqamajaagani  
uqauhiit ilitquhiilu Inuit Nunavingmi.  
Agijumik tuniqhijutigijaat qungiaqtut,  
kagiqhijutigivlugulu nalunaruiqtuq  
qanuriniganik uqauhiujuup Kivallirmi.

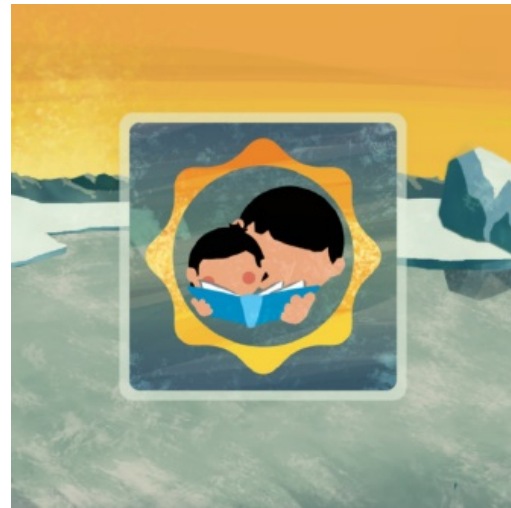
Tamaita qulit (10) unipkaat  
qun'ngiakhalu takuupkagaujut  
Ukiuqtaqtumi Nunaqaqaqtut Uqauhiinik.  
Ihumagijaujulu akhuuqhajutaavlutik  
inuujuhiinik Ukiuqtaqtumi  
Nunaqaqaqtut inuit uqauhirijainik Inuit  
qun'ngiakhaliuqtit ukiuqtaqtumit nunanit  
(Alaska, Akukittuq, Nunavut, unalu  
Nunavik).

Uqauhirmik atulirumajainik ajuiqhavik  
atuqhimajut avatquutput pigahuut  
napaanilu 3.5 ubluni. Huliviujuq  
ilauvigijaujuq Havagviat Pitquhiliqijitkut  
havaktinit, uqaqhimajunik kituuniginik  
manikhaqtitamingnik ilihactakhanik  
qahaktunik ikajuqturiagani nunagijaujuni  
uqauhiliqinik uuktuutikhanik.  
Tallimat inulramiit, atauhiq hiujarluktuq  
inuk (Amialigamiunit Algangnut  
Uqauhirmik atuqhimajuq) iigujulu (8)  
Inirnikhat ilauhimajut atuni saivanit (7)  
nunagijaujunit Kivallirmi Avikhimajumi.

Ilaujut uqauhiqaqtut ihumagjamingnik  
ilipqamaniganik atuqpaaliriarniganiklu  
uqauhiq Kivallirmi. Ihuaqhajimajulu  
atuliqujamingnik nunagjamingnit  
avikhimajumi. Agijumik ikpingnaqtuq  
uqauhiujuq ilaani uqauhirmik

ahiujuqarmat ingumajutiniklu.  
Qanuriliniga uqauhirmik atulirumajainik  
makpiraaq qahaktuq Inuktut.

## **Uqalimaagtukulu 2 (Ilitaqsiniq- Nunavut Taigualiqijut Katimajit, Iqaluktuutiaq, NU)**



*Uqalimaarluk: Taiguarit uvamnut*  
hilujutaujuq ilaujunit atulaaqtuq  
angmariarlugu qaritaujami ukunani  
iOS-ni qungiarutinuani alrujaqtugituniklu  
hivajautini nutaqqat igagijailu ilaujaagani  
Inuktut uqauhiliqinirmi uqauhirmiklu  
pivallianingani. Ihuaqut hanajauhimajut  
Ilitaqsiniq-kunit ikajuqtiaqhutik  
qaujijimajautiaqtumit Nunavunmi  
nutaunihaliqijit timiujuq Pinnguaqtunik.

Havaakhaq ikajuqtuq nutaqqanik  
pivaliajaagani hakugiktumik  
tungavikhamik Inuktut pivaliajaaganilu  
aliaginiganik taiguariami, hulijut

ikajuqtuihimaqtuq uqauhirmik Pivallianingainik inuujuhirmilu tamaat iliharnirmik. Atuqtitivaalirutaujurlu aturninganik Inuktut aimavianni. Una qaritaujami tungavik nutaaguqtiqtauqatarniaqtuq nutaanik Inuktut ihuaqutinik uqauhiliqinikutlu hanahimajunik ilariinit atuqtaujukhanik.

### **Nuttaqqat Inuktitut Taigualiurniq (Ilsaqsivik Katimajiit, Kangirluraapik, NU)**



Nutaraq Inuktitut Uqauhiliqiniq iliaqtakhami turaqtuq nutaqqanut angajuqqanulu Iliharuraangata Uqauhiliqinikkut Havaakhamik, ilitquhirmi uktuutikhat ila hanaujautit, unipkaat Inirnikhanit, ingilraat ulapqidjutinik ukiuplu ilangani hulidjutinik. Maliruagakhat Inuktitut talvatuq aulaniqaqtulu talimani ubluumani atuni saniunirmi 3:30-mit 5:00-mut ubluumaat. Una ilaqaqtut agjumik angajuqqat ilauniganik (ila nakhariagani itqaijutinik agilramut

angajuqqanut, qaujipkarniginik hulidjutinik qanurlu akhuuqhajjaagini ikajuriaganilu nutaqqatik Inuktut uqauhirmik aturninganik), ilalu naunaitumik hulidjutimik ilaqaqtumik angajuqqat ilauniginik.

Ajuqituijutit hulijutit atuqtitijut ilagiarutinik ikajutikhanik nutaqqanut ilihalihaanik, ukualu Ilsaqsivik-mi uqauhiliqinikut ilihajit havaqatigiplugit atuni Iliharuraagata lihaqtakhamik.

Iliharuaqhimajunuit Angajuqqaalu Pihujukhilihaalu Hulijutait ilitarijautut aturniaqaqtunik ihuaqutinik iliharnirmi uqauhiliqinikut ajuiqtakhait pinaririgani. Uqauhiliqiningmik ilihajit ikajuinaqpaktut iliharniaqhimajunik Angajuqqaniklu Pihulihaanuaniklu ilihajit ihuaqhajjaagani ilihagakhanik upalugajautinik ilihailutiklu hivuani uqauhiliqinikut ajuiqtakhait Inuktitut. Ilihagakhanik upalungajautit akhuurutiqaqtut Inuit ilitquhiinik nahuriluaqtulu aturniginik ingilraat unipkaanik, hanaujaarutinik, atuutinik, ulapqidjutiniklu ilihajjaangani uqauhiliqinikut ajuiqtakhait.

Nalautit aturniqatiaqtut ihuaqtut tuhaumajutini. Atauhiirlutik saniunirmi, nutaqqat uqauhiliqindikut naalautikkut tuhaqhaupkaqpagait Ilsaqsivik ilihajjinit. Tamangnik turaagajuk iliharniaqhimajunut nutaqqanut

(ubluumat) ilihariamilu ukiuqaqtunut nutaqqanut (ubluumat naalagakhaq). Una ulaniqatiaqtuq ilihaktakhat atuqtitijurlu Inuktitut taigurnikkut ulapqidjutinik hivajarvigilugilu akitaqutautinik. Ulapqidjutit akitaqutautilu pivaaliqtitijuq nunami nutaqqanik uuktiriagani Inuktitut uqauhirijatik alianaqtumik ikajuqtuqtaunigiilu, aituuhiaqtitugilu ilaujutainik. 40-nit 55-nut ilaujut ilauhiamjut aalatqiini uqauhiliqinikut ilihaktakhat.



### **Takuginai Webisodes (Inuit Broadcasting Corp., Iqaluit, NU)**

*Takuginai* nutaqqat qaritaujakkut ilihaktakhaq qun'ngiakhaq atuqtitivaalirut aturninganik Inuktitut pivaalirutaujurlu ilituriniganik ilitquhirmi kinaunirijainik ukunani inulramingni Inuinarnit.

25-gujut 15-minutmi qun'ngiakhat hanajauhijut Uvani 2016-17, ilaqaqtunik naitunik qungianik

ihuaqhaqhimajunik ukua nukaqhiit qungiaqtut ihumagivlugit. Amigaitut ukua ajurnaitut ilihautikhat qunialiuqat uqatiaqtut taidjuhiinik, nahautinik qaniujaqpait titirauhirmiklu uqauhirmik ilihalihaat atuqtakhainik. Aalat qun'ngiakhat ilihaijut Inuit ulapqidjutinik, ihuaqutinikluniit ingilraat atuqhimajainik Inuinarnit. Webisodes piinarialik uumannga <http://www.isuma.tv/takuginai-web-series>.

### **Ilinniq TV Qun'ngiakhat (Inuit qun'ngiakhaliuqtit Kuapariisiujuq, Iqaluit, NU)**

Uvani IBC-kut qungialiugaini taijaujut *Ilinniq*, 13-gujut qun'ngiakhat 60-minutmik atuni hanahijut Inuktitut (Qablunaatut titirauhiquaqhutik ataagut) takuupkaqtitaujulu Nunaqaqaqtut Qungialiugainik Havagviujuq. Una qungiajuq ilihainirmik, ilihainirmik atuqhimaginarniganiklu avanmut uqauhiriniginik qaujijaujut. Takuupkaitiaqturlu aalatqiingniginik ilitquhiinik uqauhiiniklu Inuit nunagijaujulu inuuvigijaat ila nunagijaat.

*Ilinniq* takuupkaijuq aalatqiinik inungnik maligaliqijinit Inirnikhanut, titiraqtinit taiguakhanik pinguaqtitijunut qun'ngiakhanik. Atuni qun'ngiakhaq ihivriuaqhiijut iniqhimajunik, ajuqhautinik akhuurutainiklu ukua arlingnatut Inuit.

Ukua qun'ngiakhat takuupkaijulu mikijunik qanuriginik agilarijaujut ihumagijaujuup. Aulaarnigagut aaalamut nunagijaujumut atuni qun'ngiakhami, pijutaingmat anginiqhamik ajurnaitpat ilauniginik Nunavunmi nunagijaujut ajikutaqagitulu uqauhiit.



### **Qitirmiuni Inulramiit Inuktut Atuppaalirninganik (Qitirmiuni Inuit Katimajit, Iqaluktuutiami, NU)**

Una havaakhaq Qitirmiuni Inuit Katimajilu hatqiqtitihimajuq inikhamik aujami nunami uqauhirmik ilihajinit aulapkariagani malrungni havainiik ajuiqhavingnik uqauhirmik nunagijaujuni. Una uqauhiq ilaliutivalianigani ajuiqhajut ilaqaqtut atuqaaqtunik uqauhirmi ajuruirutunik pivallianinganik ilaliutivalianigagut pigjarunmik uqaqatiriigutinit uuktuqhimaarutinilu. Uqaqatainiarnigagut tuhaqhimaaginarnigagulu Inuinnaqtut uqauhiq inulramiit pivaliajut taijuhirnik uqauhirmi ajuiqtakhait.

Malruuk ilihaujjuk atuni nunagijaujumit aulapkaijuk ukuniga ajuiqharnirmik ilihaqtakhat. Inikhihimajut maliguakhamik uqauhirmik uuktuutikhanik piqaqturlu qafinik iniqtigakhanik havaanik tunijauhijaujut atuni piqatiriinut. Qanituani 50-gujut inulramiit ilauhijaujut ajuiqhaqtakhamik.

Inirmata uqauhirmik iliharninginit, KIA-kut atuqtitijut ajikutaanik nunagijaujumi katimanirmik quviahugvingmiklu takuupkaijaamingni havaarijauhijaujunik atuni nunagijaujumi. Inulramiit takuupkaijut uqauhirmik ilitaagani ulapqidjutinik hulidjutiniklu quviagijamingnik aturiami inungnut ukunuga nunagijaujumi.

### **Qitirmiuni Inuit Uqauhirmik Quviahuutaa (Qitirmiuni Inuit Katimajit, Iqaluktuutiami, NU)**

2016-mi, Qitirmiuni Inuit Katimajit quviahuutiqagtut 40-ni ukiuni nakuujumik aulaniqarnirijamingnik. Una quviahut ihumagijutaujuq nunami alianaqtumik uqauhirmik ilitquhirmilu nauvigijait, aturniqatiaqturlu aalatqiit uqauhiit Inuit Qitirmiuni Nunami: Inuktut Nattilingmiutulu. Huliviujug, Taaqhivalirvia 9, 2016, ilaavigijaujuq amigijauqtunik nunagijaujumi ilaujunit. Havaakhaq unipkaaqtug nipiliuqhugilu amihut ajugitug uluaraqtit, qilautingnut numiqtit, qarvaaqtulu qaijimajunik

talimanit Qitirmiuni nunagijaujunit. Kaimaluriqtuq DVD-gujuq CD-lu qun'ngiakhat hanajauhimajut atuqtaulaaliqtut takuupkaqtitaugaani nunagijaujumi tuhagakhaliqijinit ila nunagijaumi naalautiqarvikut, nutaakulu inilihaaqtukut Qitirmiuni Nunami Naalautikkut (haavihimajuq Imaruqtirvia 2016-mi). Kinguliq hanahimajuq ilipqamajauniaqtuq aliagijaulunilu kiguliriinit inungnit tikitukhanit.

### **Inuktitut UnipkaaQ Taiguakhaq: Aanniaqtuq Nutaraq (Nunavut Malrungnik Uqaqtaaktunik Iliharnikkut Katimajit, Iqaluit, NU)**

Una maniliurutaugituq havaakhaq pijutaujuq NBES-kunit tamat kalaqaqtumik Inuktitut unipkaamik atuqtakhaanik nutaqqat. Taiguakhaq uqauhiqaqtut unipkaamik nutaqqanik aulaaqtunik hivuraanut Aanniarutimit (kasamit) mamihariagani.

Pijutauhimajut pipkariagani Inuinait nutaqqat Aanniarutiqaqtut kasamik mamihaqtuq, nutaqaluniit ilanaqaqtut ilagijamingnikluniit mamihaqtut, qaujimajaujumik unipkaami takuupkaijumik ajikutaqagitumik ajuqhautinik hatqiqtunik aulagiqarniginik ahiqpaniitumik Ukiuqtaqtumi nunagijaujumi mamihariagani hivuraani nunami.

Uumanmi ikpirnaqtuq unipkaaQ Kinguliqaqtuq ihuaqutimik uiguaniq atuqtakhainik agajuqat munaqtilu ilaqaqtumik titiraqhimajunik ikajuutaulaaqtunik apiqutaujukhanik nutaaqami munaqhiqatiriinik, ajurnaituq kagirjijaagani uqauhiujunik mamihautauginaqtunik tajjuhirnik angajuqqat paakpagainik, uqatiaqhimajumiklu titirarniginik makpiraat taiguakhat timiujulu pipkaijut ikajuutinik atuqtakhainik Inuinait ilagiit kasamit mamihaqtut hivuraani nunami.

Qaujimajut Inuktitut ilihajit tikkuaqtauhimajut Pangniqtuumit, Kangiqturaapingmit, Kangiqlinirmit, Iqalungnitlu ihuaqhajjuliriangani havaqatigiiktut iniqtirianganilu uminga havaakhamik.

8-hanagujut ajikiit ukuninga *Aanniaqtuq Nututaaq* tuniuqhaktaujut humiliqaa Nunavunmi. Ilaujut havakhimajut tamaat Inuktitut atuqhugu uvani havaami ihuaqhivaaliqtitugilu Inuktitut ajuiqtakhait.

### **Inuktitut UnipkaaQ: Kivuuq (Nunavut Malrungnik Uqaqtaaktunik Iliharnikkut Katimajit, Iqaluit, NU)**

Una qiniqhiajut alianaqturlu taiguakhaq turaagajuq nutaqqanut ukiuqaqtunik 7-nit 12-mut pijutiqaqtuq uqaqatiriigutinik Kivuuq-mik Inuinailu Inirnikhat. Una aliagijaujuq unipkaaQ





### **Inuktitut Taiguakhat: Nunavunmi Ilagiit** (Nunavunmi Malruungnik Uqauhiqaqtut Ilihaqtuliqinikut Katimajit, Iqaluit, NU)

Una Inuktitut taiguakhaq atuqtakhaat  
nutaqqat ukiuqaqtut 5-mit 7-mut.

Maliktuq atauhirmik inuuhuktunuamik  
aulaqtiriaqtilugu hivulirmi ubluani  
Puqtuniq 2-mik iliharnirmi. Atuqtilugu  
ublua, naalakhimaaqtilugu tamainik  
aliahungniginik ilanarijani atuqhimajunik  
aujami halatiiqtilugit, ilihimajuq ilagijani  
qaihimaniginik amihunit aalatqiinit  
ilagiinit, ukualu ilagiit piqarniginik  
atauhirmik tamainit: piqpaginirmik.

Uqauhiqaqtut inuuqatiqangitunit ilagiit,  
ingilraa tiguaqpangniginik, nutaqqaniklu  
papiqhijuthiinik ataatiagujut ahiilu  
munaqtit, una taiguakhaq pipkaijuq  
nutaqqanik hivunihijutinik amigaitunik  
ilagiit qanuriniginik inuujut unavumi.

*Nunavunmi Ilagiit* 32-nik makpirniqaqtuq  
tamaitalu kalaqaqhutik titiraujaagujut  
talvani taiguakhami. Una Inuktitut  
Tuhaqtidjut aturniqaqtut Inuktitut  
iliharnirmi ihuaqutainigani ikajuqtuijuq  
ilagiinik uqauhiliqinirmik Inuinaqtulu  
uqauhirmik ilihaktakhat iliharvingni  
humiliqaa Nunavunmi. 8-hanat ajikiit  
titiraqtauhimajut tuniuqhaktauvlutiklu  
humiliqaa Nunavunmi.

### **Inuktitut Taiguakhat: Akilak Aularninga** (Nunavunmi Malruungnik Uqauhiqaqtunik Ilihaqtuliqijit Katimajit, Iqaluit, NU)



Uvani piguarutimik pijutiqaqtumik  
taiguakhaanit nutaqqat ukiuqaqtut  
6-mit 8-mut, Deborah Webster  
Qamanirjuamit uqauhiqaqtuq  
unipkaamik anaruhinuamik aulaqtumik  
ugahiktumut aijaamini niqikhanik  
aalamit tangmarviujumit, ilihautijaagani  
Inuktitut ihumagijaujuq uumiga  
*taulittuq-mik* (“aturninga nuutiriagani,  
kihiani ihumagigilugu qanirlivalianiga  
tikitakhap”).

Ikajuqtuqtauvluni ananatiagata  
napatigijaanit tautuktuujaaqtamninilu  
nanminik, Akilak munarijuq hivitujuq  
aulaarnaqhijarangat aturninga.

Una taiguakhaq pipkaijuq Inuktitut  
nutaqqanik Inuinaqtulu ilihajinik  
alianaqtumik Inuktitut unipkaamik  
iluliqaqtumik Inuit qaujimajatuqangit

akhuuqhaijut upaluginirmik  
tuniqhimanirmiklu. 8-hanat ajikiit  
titiraqtauhimajut tuniuqhaktauvlutiklu  
humiliqaq Nunavunmi.

**Inuktitut Taiguakhaq: Ukua  
Aqpatut Qilainarmi** (Nunavunmi  
Malrungnik Uqauhiqaqtumik Iliharniq  
Ilihaqtuliqinikut Katimajit, Iqaluit, NU)

*Ukua Aqpatut Qilainarmi* alianaqtunik  
taiguarutaujuq itqaijutinik ingilraat  
Inuit unipkaaginic titiraqhimajainik  
Iqalungniqaqtuup Inuinaup  
titiraanganik Aviaq Johnston. Johnston  
upipkaijuq ikajurninganic titirarnirmi  
ajuqituijip Inuktitut uqauhirmik  
ajuiqhattiakhimajut una unipkaa  
upipkaijaangani iluliqarianganilu  
alianaqtunik Inuktitut taidjuhiujunik  
uqarirutaujuniklu inuktitut.

Amigaitilugit taiguakhat Qablunaatut  
kihiani ikinigit Inuktitut titiraqhimajut,  
una taiguakhaq pipkaijuq Inuinarnik  
inulraminik Inuktitut ilihaijinik  
alianaqtumik, ukiugini ihaqtumik,  
Inuktitut taiguakhamik.

Una taiguakhaq takuupkaijuq  
ilanginik qirnariktunik qakuqtaniklu  
qanurituunirijainik aturniqatiaqturlu  
Inuktitut ilihautaujaagani ikajuqtuniganik  
Inuktitut uqauhirmik ilihaktakhat akulirni  
iliharviujuni, angajukhiit iliharvianni,  
ilihaqpaalirvingmilu ilihaktakhat

humiliqaq Nunavunmi. 8-hanat ajikiit  
titiraqtauhimajut tuniuqhaktauvlutiklu  
humiliqaq Nunavunmi.

**Inuktitut Unipkaa:**  
**Qupilruujujaqtuq Arnaq**  
(Nunavunmi Malrungnik  
Uqauhiqaqtumik Ilihaqtuliqinikut  
Katimajit, Iqaluit, NU)



Una unipkaa taiguakhaq nutaqqanit  
ukiuaqtunik 5-mit 8-mut pijutiqaqtuq  
ingilraat unipkaamik nipiliuqhimajumik  
Qitirmiuni Nunami. Unipkaqtut  
unipkaamik piniqtumik, ilaranaitumik,  
arnaruhirmik paaqhiyumik  
tuurmiamik minirainarmi qupilrutulu  
ituujaliqhimajuq ilangani, inuuvlunilu  
ilangani timiani. Avaliingaaqhimajuq  
inminik kituniliqaa amihuni ukiuni  
paaqhimavlunilu inutquamik  
takujumik iliranaininganic nanihijurlu  
qanuq utiriagani qanuriniganik  
inugufaariagani; inutqua  
hakugikhihimajuq, inuuhuktuguqhunilu  
kiguani.

Una nakuujuq taiguakhaq qahaktuq humiliqaa Nunavunmi nutaqiqivingni, iliharniaqhimajuni, ilihaqaaliqtunilu iliharviini. Havaqatigiiktut ihuaqhaihimajut *Qupilruujuujaaqtumik Arnamik* hanahauhimajuq qaujimajunit ilihajit Kugluktumit, Kangiqtugaapingmit, Kangiqlinirmit, unalu Iqaluit. 8-hanat ajikiit titiraqtauhimajut tuniuqhaktauvlutiklu humiliqaa Nunavunmi.

**Inuktitut Titirarvingmi taiguakhamik: Mamaqtuq (Nunavut Malrunnik Uqaqtaaktunik Iliharnikkut Katimajit, Iqaluit, NU)**

Una havaakhaq pipkaijuq Inuktitut taiguakhainik ukiugitunuat nutaqqat ilihagaaliqtut taiguariamingni. Nutaqqat ilihagaalirningani atuniqatiaqtut tuutqiktulu titirarvikhami taiguakhat hanahimajut ukua nutaqqat qajagijariaqagitait taiguakhat alikhimaitumik ahiruqhimaitumiklu ukua.

Unipkaa una ubluani nattihiuqtilugit upingaami. Inuuhuktuq ataatanianilu aulaaqhiamajuk qaajungnaitilugu upingaami ubluani uqhuaqtilugu ima nattihiuqtilugik. Inuuhuktuq unagukpaliaginaqtut kaaliqhunilu taaqhilirmalu, nakuujumik nattiqtainaqtuuk, pilakhugu, niritiaqhimajuk uuhimaitumik. Inuuhuktuq ingiuqhimajuq

Mamaqtuqmik atuunmik pajuktuivplunilu ilaminik nunagijaujumilu ilaujunik.

Una ilihaktakhami ilaupkaijuq Nunavunmi Ilihajikhat Iliharvikhanik Ilihaqtakhat unalu Nutarannuat Ilihalihaaqtut ilihautikhait ilihaktunik, ukualu uqauhirmik ajuiqhattiakhimajut ilihajit munaqhijut havaqatigiiktut havaanginik. 8-hananik ajikiinik tiitiraqtauniaqtut tuniuqhaktaulutiklu tamainut nutaqiqivingnut, iliharniaqhimajulu inigijainut, taigualiquivik, ihuaqtuniklu ilihaktuliqijutiqaqtunik iglunut Nunavunmi.

**Igluligaarjuk Inuktitut Nutaqqat Unipkaamik Taiguakhaat (Nunavunmi Malrunnik Uqauhiqaqtumik Ilihaqtuliqinikut Katimajit, Iqaluit, NU)**

Tunniit talvaniitut uqauhirmi inuujhirmi amihuni nunani Ukiuqtaqtumi.

Tunniit hakugingnigit tuniqhimanigilu ihumagijauhimajut amigaitunit unipkaanik unipkaaqtunit. Una unipkaq qauhimajautiaqtuq Igluligaarjungmi ilagijaujurlu ihauqharniginik ujaqat nanijaulaaqtunik maniqqami, haniani nunagijaujup.

Una Inuktitut ihuaqt atuqtaulaaqtuq kituniliqaa ajuinigini ilihaktut.

Taiguakhaq 48-nik makpirniqaqtuq hivitunigani, tamaini kalaqaqtunik titirujaaqaqhuni humiliqaa iluani. Ihuaqtuq ilagiarut Inuktitut uqauhirmik ilihaktakhat ilihalihaani akulirnilu iliharviujuni humiliqaa Nunavunmi. 8-hanat ajikiit titiraqtauhimajut tuniuqhaktauvlutiklu humiliqaa Nunavunmi.

### **Angunahualihaat Taijuhiinik havaakhaq (Arviani Inuuhiqatiarnikhamik Iglumit, Arviani, NU)**

Inulramiit ajuqitquqtauhuiqtut hunauniganik agunahuaqtuijaami/ pajukqtuijaaganilu atuqat Inuit ilitquhiani atuqtunik maligaujuniklu. Inuit Inirnikhat titiraqujauhimajut iluingaumajumik ilihautikhamik ilihaktakhatk ukua

ajuqituijit malirualaaqtainik pipkariaganilu aalatqiinut ukiuqaqtunik piqatiriinut: 8-10; 11-13; 14-16.

Ilagit hanahimajut pipkagaujut Inirnikhanit ilaqaqtut amihunik hivunihijutunik nunami nautianik aturniginiklu qanurlu hunauliqalu katitiriagani ilipqamajaaganilu ukua nautiat. Arviani Inulramiit Angunahuaqtit piqatiriit maniqiaqpaktut iliturijaagani nautiat katitiriaganilu Inuktitut taijuhiujut ilaliutinigilu takuukhauhunik naunaipkutunik aalatqiini qanurilinigini nauvaliatilugit atuni nautiaq. Katitiqhimajut naunaipkutit atuqtauniaqtut hanajaagani qun'ngiakhamik tuniuqhagaujukhamik iliharvingnut, atuqtaujaaganilu ajuqituriagani hivunikhami angunagualihanuit.



## **Angunahuarnirmik ingilraat Inuuqatitkalu (Nunavunmi Ililiguuqtuq qun'ngiakhaliuqtit Havaqatiriit, Iglulingmi, NU)**

*Angunahuarnirmik ingilraat*

*Inuuqatitkalu* hilijutaujuq ikajuutaujuq ilipqamaniganik, takuupkainiganik atuqpaalirniganilu Inuit Uqauhiit ilitquhiilu Nunavunmi Kanatamilu. Una havaakhaq ihumagijaqaqtuq Inuit Qaujimajatuqangit pitquhiujut uvani Pijitsirniq-mi.

Ajikiiqatigiingniq, Piliriqatigiingnik, Qanuqtuurniq. Ikajuqtuijurlu pijutaujunik uumiga *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaq* hakugikhivaaliriagani aturninga atuqhimaaginarnigalu Inuktitut uqauhiq Nunavunmi.

Apluriarvikhaqaliqhugu avatingnut ukunani Inirnikhat inulramirnilu nuuniginik ingilraat qauhimajainik taimani inuuhimajunit, ihumalungnarnigalu ahiuniganik Inuit ilitquhia kinaunirijaqtiklu hivunikhami, *Angunahuarnirmik ingilraat Inuuqatitkalu* ilaliutijuq ajuruirutinik nutaami tuhagakhaliqijini ajurirutiniklu pivalianiginik ingilraat ilitquhirmi. Havaqatiriikhutik, Inirnikhat inulramiilu ilihimajut ihuaqhariagani qaritaujami nutauniqhanik iluaniiliriagani Inuit atuqtainik, atulirniganik hakugiktuup ihuaqutip kivgaqturiagani nunagijaujut.

Iniqtirumajaujuq Inuit pijutainik aturninganik qaritaujaq, nutaaq Inuktitut qaritaujakut ihuaqhihimajuq nakurujaajaagani Inuinarlut ublumi hilarjuuami hivunikhamilu.

Hanajauhimajuq tikuaqtuutivlugulu Zacharias Kunuk, ukua qaritaujami TV qun'ngiakhat atauhirmi ikaarnirmi qugiagujut piksaluqhiamjut aalatqiini nunagijaujuni tamaini pigahuni nunani Nunavunmi ilaqaqtuq malruungnik inulramingnik malruungniklu Inirniujungnik angunahuqatiriinik, qungialiuqtautilugit inuujuhirmik, qauhimajaujunit pigiarutiniklu angunahuarnirmi talvani nunagijaujumi. Talimalu Inuit ajuqitquqtaujut aalatqiini pijutaujuni qun'ngiakhaliurnirmi.

Ukua ingilraat qaritaujami TV qun'ngiakhat ilaqaqtut ukuniga:

- Arviqhiutunik
- Iqalukhiuqtunik Hikuup Ataanit
- Nanuqhiuqtunik
- Nattiaqhiuqtunik
- Tuktuhuiqtunik

Qun'ngiakhat ukunanga hanahimajunit nuuptiqtaujut nunagijaujuni qungiarvingnut Isuma TV qilamik hanajautilugit, hanavlutik 'qanuriliurutinik' 'hanajauniginik' atuni qun'ngiakhap qahaktulu nunagijaujuni iliraivigijaujut ilagiarviujuluniit ilaliutiivilaqaqtuni tuhagakhaliqijit atuqtaini.

### **Kaujajjuq Unipkaa** (Unaag Ilitquhiliqijit Katimajit, Iqaluit, NU)

Una havaakhaq hatqiqihimajuq takijumik Inuktitut nutaqqat atuqtuujautaanik piqaqhuni iinik (8) atuutinik. Ikajuutauluaqtut uvani havaami amigaiqpaaliriagani ukua Inuktitut hanahimajut atuqtakhait nutaqqat, ilipqamaniganiklu Inuit unipkaaginik unipkaarjainit Inirnikhat.

### **Inuktitut Uqauhirmik Hanahimajut Ilipqamajaujut Havaaq II** (Unaag Ilitquhiliqijit Katimajit, Iqaluit, NU)

Havaakhaq luvani Inuktitut Hanahimajunik Ilipqamajaujut havaami aulaniqatiaqtuq. Talvani ukiumi, havaakhaq katitirihimaqtuq Inuktitut ilitquhirmi hanahimajunik pivaliajulu nutaanik Inuktitut ilaliutininginik atautimiujunik. Itiqtiriarvik hanajauhimajuq ukua atuqtut atulaaliriagani aalatqiinik Inuktitut ilitquhirmik atuqtuujaniklu hanahimajunik qilaminuaq. Qaritaujami qun'ngiakhaq Inuit pilirutilugit talva hivuanilu ihuaqhijautaluaqtilugu aturiagani atuahirmi ukiumi, atuqhimaaginaqtuq hulitilugit malruungni ukiurni. Atuqtaulaaqtut uvani [www.inuktitutonline.com](http://www.inuktitutonline.com).

### **Ilitlugu Inuktitut Atuqhugu Tuharnat** (Unaag Ilitquhit Katimajit, Iqaluit, NU)

Tamna Ilitlugu Inuktitut Atuqhugu Tuharnat ilihaqtakhat atuqpiartuq tukligit pivaliavallirni Inuktitut uqauhiq iliharutit hanajat. Qulit Inuktitut ilihautikhat pivaliatitaujut piplugit atuqtaujungni Inuktitut tuharnat. Tapkuat ilihautit iniqtaujut ihuaqhaqtaujutlu tuniuqarni qaritaujakkut atuqhugitlu tiguttat havagut makpiraq.

### **Nunavut HitMakerz** (Thor Simonsen tamnaluk Kelly Fraser, Iqaluit, NU)

Tamna atuqpangniqhaq pinahuarnia uuma havangujuq pivaliatinni atuqpalianilu pitjuhiq pipkarahuarni nunaliujut, piqatauni pijumani inulrammiit tahapkunani nunaliujuni imngiujagakhanik titirarniq tuharnagakhaliurnirlu, aturnilu ukuat piqatauni atuttariangi ilihainiq pitquhiliqutit inuuhirmutlu ajuiqtakhait atuqhugu havaqatigingnit ahiilu akiittut nunalingni huliniit.

Tapkuat huliniit naamaktumik ilaliutjarni nakuujut aturni uuktutaunit tapkununga Inuktitut uqauhiq atuqtauni, pijumaliqtinni, hujumapkarni, tamnaluk inmingnik-ukpirini, piqatigiplugit pitquhiliqutit havakhait-ilittuqhautai ajuinnit, ilautitlugit tuharnarutit

titirarni hanajaunilu, tuhagakhaliat, tuhaumatjutit, hanaujarnitlu.

Tamna Nunavut Hitmakerz, ilalgit tapkuat Thor Simonsen talvanga Iqaluit tamnalu Kelly Fraser talvanga Sanikiluaq, tamarmik Nunavut-mi piruqhaqhimajuk pitaqtai hanaujarniq, tingmijuk tapkununga Kangiqhugaapik, Mittimatalik, tamnalu Qikiqtarjuaq. Tapkuat tikilaithimajat Hanirajak uvaluniit Iglolik parnagutituqagut kihimik ihuitjutaujut atugakhaliat ahiilu pidjutit.

Tamna imngiuhirnik titirarniq havaqatigit tamuajakhanutlu nutqangallangnit ilauviujuq tapkunanga 196 piqataujut, 950 inungnut ilaujut talvani imngujaqtuni qunngiagaujut, 280 ilaujut talvani piksasutuni unnuani tapkuatlu 1,250 ilaujut umiktirniiani aliahutaujumi. Inuit hitamat avatai pusaujut piqataujut akunnganittut ukiulgit 10 tamnalu 20 ukiuqaqtut.

Tallimat tikitlugu 10 imngiutit ikajuqtigigutaujut titiraqtauni Inuktitut atuni havaqatigini, atauhiq malrukuniit Qablunaatun, mikhaanilu 20 tikitlugu 50 inungnit qunngiaqtaujut talvani imngiujaqtuni umiqtirvianilu aliahutaujumi atuni nunaliujuni.

Taiplugu pijauni aturahauqtinni atuqpiariangi tamaita imngiutit, katittutit titiraqtaujut atqutitlugu tamna havaqatigingniq, pijaujut

nunalingni uqauhigut nunaliujup. Una amihuni pitjutaujuq uqaqatigingni tapkuat qanurinnit Inuktitut piqataujunit, amihutlu uqauhirmun ilihautauni. Tamaita tuhagakhaliuqtit havaqatigitlu hunat pijaulaqtut Inuktitut Qablunaatutlu.

### **Innait Nipingit: Inuktitut Iilitauni atuqhugu tamna Nipait Inirnikhat (Ingalangaittukuurvik Iliharvik, Iqaluit, NU)**

Tamna Ingalangaittukuurvik Iliharvik pinguqtat aadjikkutaittuq pilarvia pipkagauninut Inuit ilihauqtut ilittangi nanminiq nipainnit Inuit Inirnikhat atquhigit nipiliuqhimanit tutqumajaujut katitiqhimajaini tapkuat Kanatamiuni Tuharnagakhilirijit Kuapurisan. Tapkuat qiniqtut katinni Inuit ilihimani ihumatunitlu tahapkunanga huniumaittut ilihimanirnik-pihimajit piplugit ilihainiq atulitqikhaqtinnilu Inuit ilitquhi.

Una irininaqtuq pinahuarnia titirninut tapkuat ihumatunit akhutlu ilihimani Inuktitut tammaiqaqtauniahaqtitlugit atuqpiartuq, piplugu amihut Inirnikhat aulalairmata. Tamna havangujuq huli irininaqtuq havaq qaritaujanuktirni ihuaqharnilu tapkuat huniumaittut 200 nipiliugat apiqhunit Inuktitut pitaqaqtut pinnarijauqpiagtunik naunaipkutat uqauhit ahiilu ilihimajat pipkaqtai hivuliutjaunit.



## **Inuguinniq tamnalU Uqauhiq Najuqta (Kitingmeot Inuit Katutjiqatigig (KIA), Iqaluktuttiaq, NU)**

Tamna angajuqanguniq uukturut  
pivaliatihimajuq piplugu angijumik



ilaliutjurnia tapkunanga Inirnikhat  
humilliqak Nunavut tapkuatlu Qaujigiartiit  
Aanniaqtailinikkut naunajainiq  
havaqatigig. Tamna nakuqpiartuq hanalrut  
pipkainahuarniq inulrammiit ilagit,  
atuqtauhimajuq amihuiqtaqhugu uuktut  
havangujut humiliqak pingahuni nunaliit  
avikhiyani Nunavut.

Tapkuat KIA-kut Timinga Inuliquitit  
Ilitqhitlu Pivaliatinni pitaqtat  
maniktakhat pihimajangi iliaqhijumajut  
kamajijut aulaninik tapkuat Inuguinniq  
piqarnit. Nunalingni Kivgaqtiujuq  
Havaktit turaqtaujuq, tapkualuttauq  
Inutuqat, inulrammiit, arnait angutitlu  
ilagiit tapkuatlu hamlatkut inuuhiringniq  
havaktit atuqatigigiangi tuhagakhat

qinirnilu pijumajut piqataujut  
atiliurnit. Piqataujut sainiqhitquajujut  
angirutmik tapkuat kamaniaqturiplutik  
nunaligijamingni iniqhitarumik  
ajuiqhaqtamingnik.

Una ajuiqharnirmik iliaqtakhat aulajuq  
talvanga Qiqajalirvia 6-10, 2017  
Iqaluktuuttiami piplugit 20 piqataujut.  
Tapkuat titiraqtaqtut tapkuanguni  
Inuguinniq iliaqtakhat kamajijut  
parnajajutlu atuqtittangi nunallami  
angajuqangunirmun iliaqtakhat.

Talvani Kugaaruk, tamna havagut  
aulajuq talvanga Qiqajalirvia 21-27,  
2017 piqahutik iinnik (8) inulrammiit  
angajuqat ilaplutiklu ilagit takujaqtuijut  
qunngiagiat. Talvani Taloyoak  
iliaqtakhat aulajuq talvanga Qiqajalirvia  
26-31, 2017 piplugit pingahut kamajit  
tapkuatlu inngujut (8) Inirnikhat ikajuqtut  
pipkainiq hivulirutinik unipkautjijutlu  
unnuk tamaat.

Kugluktuk, Iqaluktuuttiami hamani  
Uqhuqtuuq atuqtilaitat tapkunanga  
angajuqanguniq iliaqtakhati pivikhani  
piplugit naunaqtut kinguvariarutai  
ihumaliurutauplunilu pivaliqtitiniarni  
talvunga Taloyoak iliaqtakhat.

---

UQAUHILIQINIKKUT  
IKAJUQTIKHANIT  
INUNGNUN TAMAINUN  
NUNALAANI

---

## **Nunami havagviujut**

### **Havagviat Maligaliqijitkut**

#### **Maligarnut Numiktirinikkut Uqaqtitlu Kivgaqtuqtit (Apiqhuijit tapkuatlu Maligalirijit Havagvia)**

Tamna piqaqtinni uqaqtit kivgaqtuqtit atuqpiarialik ilagijat tapkuat Nunavut Apiqhuijit Kivgaqtuqtit. Uqaqtuijut pijalgit qau tamaat.

Maniktakhat uumani ukiumi atuqtaujuut ilanganut akiliqtutai manikhakhat pingahunut Inuktitut maligarnut kipuktaijit havakhai tapkunani Timinga Apiqhuijit, tapkualuttauq kanturaktaujut uqaqtit. Tamaita malikhautiqaqtunik ilitugipkaktavakhimajut talvani Maligaliurjuarvingmi titiraqtauniaqtuq Qablunaatun, Uviititun, Inuktitut malikhautiplugu *Ilitarijauhimajut Uqauhiit Maligaaq*.

Katitauni allangurnit oiujat maligaitlu makpiraliuqtaungmijut tapkununga Qablunaatun, Uviititut tamnaluk Inuktitut.

Maligarnik Havagviangit qaritaujakkut iniqhimajunik tamainik malikhautikhangit Inuktitut.

Talvani 2016-17 piqartuq 421 makpirat maligaujuq unniqtaujut talvani Maligaliqijit Inuktitut malruklu katitaujut atuqtuni maligaliqutit numiktitiqtaujut Inuktitut. Manikhat atuqtaujut akiliriami manikharvikhanginnik ikajuutimullu akingit havallaktunut unalu havakaffuktitaujut ihariagijaugangata apiqhuivingmi uqaqtiujut.

Mamianaugaluq, tuhaqpalligakhat uumunga unniudjutikhamik pivikha pijaulaittuq piplugu pilainni Nunavut Apiqhuijini Apiqhuijit Tuhagakhat ilihqatqat (inmingni naunaiqhimatjuta tuhagakhaqarvik) naunaiqhimagangi apiqhuijit titiqqat pihimajai uqauhiq pitjuhit.

### **Qulliq Alrujaqtuqtunik Ikumadjutiit (QEC)**

### **Nakuuhivallirni Kivgaqtugat Kivgaqtutit Tuhaumatjutitlu Inuktit**

Qulliq Alrujaqtuqtunik Ikumadjutiit piqaqtitai Nunavut nunaliujut hivuranaittumik, naahurijaulat, huniumaittut akituvallangittutlu ikumatjutit ilakhat kivgaqtutitlu. QEC-kut havarijai tahapkuat uuktuutikhanik talvani 2016-17:

- QEC-kut Inuktitut nanmini titiraqutai: hanatjuhi titiraqtaunilu

- Inuktitut ukkuat titiraqutit kivgaqtugaujunut tuhaqhitiit: hanatjuhi, titiraqtauni tujutaunilu
- Inuktitut numiktirinikkut tapkuat QEC-kut havakhat hatqiqtitai
- Titiqqat numiktitiqtauniit tapkununga North American Havangujut Hivuranainni Aanniaqtailinirlu Havainiq Uqariat Takuuriniq
- Kivgaqtugaujut nutqaqtarvi titiraqutai numiktitiqtauniit naanminilgitlu taiguhit
- Hanatjuhi ihuaqharnilu tapkuat ukiumun uuniudjutikhamik
- Atupaliani tapkuat QEC-kut atiqarvit titiqhimani tamainni aturialgit uqauhit
- Pivalianinga Qulliq Alrujaqtuqtuqtunik Ikumadjutiitkut Tuhaumatjutunik Qanuriliurutikhat
- Kivgaqtugaujut akiliqtakhat titirvi hitamani uqauhit nutaaq qaritaujakkuvingmun
- Piksaliuqhimani qaritaujakkuvingmun ilulit
- Hannaviujuq inaa hivuranarni titiraqutai
- Hivuranainniq huliniq naalautikkut pitquijutitlu atuqtauni tamainni uqauhit
- Atuqtauni tapkununga Inuktitut Uqauhit ajuiqhautikhat havaktit
- *QEC-kut Ukiumun Unniudjutikhamik*: numiktitiqtauniit ihuaqharnilu (Inuktitut)
- EnergyWise aturahuaqtinni hunat tujutauni tamainni uqauhit

## **Nunavunmi Igluliqijirjuatkut (NHC)**

### **Nakuuhivallirni Pilarni Inungnut Kivgaqtutit Inuktut**

Una havangujuq pinahuaqtai nakuuhivallirni pilarni nunaliujunut igluqaqtunutlu kivgaqtutit piqpiaqtinni titiraqtuijut kivgaqtugatlu kivgaqtutit pilarni Inuktut, ilautitlugit tuhaqhitit, unniqtutit tiliurutitlu piqaqtinni

igjuqaqtunut. Tamna maniktaq atuqtaungmijuq ikajuutikhat ajuiqharnirmik, havaqatigingni numiktitiqtauniit nakuuhivallirnilu Inuit Uqauhiit inungnut kivgaqtutit.

Ilagiplugit tapkuat qulaani hulidjutinik, talvani 2016-17 tapkuat *NHC-kut Ukiumun Unniudjutikhamik* tapkuatlu *Hanalruhikhai hulidjutinik* unniudjutikhaq numiktitiqtaujut Inuktut.

## **Haamlatkut Kivgaqtuutait**

### **Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut (CGS)**

Tahapkuat uuktuutikhanik havarijaujut tapkununga Timinga Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut.

### **Haamlatkut Inuktut Uqauhiit Ajuiqharniq Ilihaqtakhat**

Maniktakhai uumunga havangujuq piqatitaujuq tapkununga Nunalingni ajuiqharnirmik Timinga (MTO) pitqutikhanik Inuit Uqauhi pilarni tahapkunani Nunavunmi 25 nunaliujut pipkarahuaqhugit ilihqaktakhanik Inuktut nunalingni havaktinut ikajuqtitlu.

Nunavunmi nunaliujut pijumajut atqunia Inuktut nunaliujuni havagvit piplogu nakuuniqpamik kivgaqturnmagit nunaliujut, tapkuat havakti nunaliujunutlu. Ikajuqhiutijangi aturnia Inuktut tapkunani nunaliujut havagvini, tapkuatlu MTO-kut pipkaijut ilihautinik Inuktut tapkuatut katimatjutinik



titirarniq havaqatigit. Iliharniq Inuktut pinahuaqtitai hakugikhivalliqtailu aturni Inuktut nunaliujuni havagvit.

Talvani 2016-17 tahapkuat pingahut ilihqaktakhat pipkagaujut hitamani nunaliujuni:

- Tuhagakhat Titiraqtauni Ajuiqhaqatigiiktut (Iqaluit):  
Piqataujut ilittai titirarniq katimajinut katimaninik ubluq tamaatlu aulatjutit

- Aaniqtuliriniq tamnaluk Aniqhaktitiniq (CPR) Ilihaqtakhaq nunaliujuni ilaujunut (Iqaluit): MTO-kut havaqatigikijai tapkuat Red Cross pinguatinninut Aaniqtuliriniq Naunaipkutat Makpiraq Inuktut tapkualuttauq takujakhat
- Puqtunia-3 Pupilaktuqtunik Nutqaqtautilgit Ilihaqtakhat Inuktut (Kugaaruk, Uqhuqtuuq, Salliq)

Nunaliujuni kavamaujut havaqarialgit ilaliutinut Inuktut inungnut titiraqutimingnut, ilautitlugit irininaqtut annivikhat titiraqutai, takujakhat hatqiqtitaunilu. Nunaliujut piqaqtitmijai Inuktut tapkuat titiraqti, kivgaqtutit uvaluniit kivgaqtugaujut kivgaqtutit pijaulat inungnut. Tunitjutai maniktakhat ikajuqhugit malikharni piqaqtitaujut nunaliujunut havaakhaq piplugit.

### **Ikajutit Hamlaujunit Malirualiriagani**

Una havangujuq piqaqtitai nunaliujut titiraqutai nakuuhivallirnilu malikharni tapkununga *Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq.*

Tahapkuat nunaliujut pitaqutai maniktat talvani 2016-17:

- Sanirajak
- Taloyoak
- Kingait
- Arviat
- Igluligaarjuk



## **Munarinigagut Kiudjutilu Havagviat Pitquhiliqijitkut (CH)**

Havagviat Pitquhiliqijitkut  
aulapkailuaqtuq munariniganik  
kiujutaaniglu Inuit Uqauhiat  
Atuliqtittinirmun Maniktarvikhaq.

Uvani 2016-17, manikhaat  
atuqtauhimajut havaqataqtunit  
katraqaqtunilu ikajutaujaagani  
ihuaqtumik atuliriagani  
maliruatiariaganilu. Qanurinnit ilalgit  
pivaliatinni maniktakhat maliktakhait,  
pitjuhit havarittiarnilu unniudjutikhaq,  
pigiarutailu maniktakhat angirutit  
uvaluniit kanturagutit tahapkununga  
tallimat timiujut hitamatlu inungnut  
havagvit:

- Havagviat Nunalingni Kavamatkunillu  
Pivikhakautikkut
- Havagviat Pivalliajuliqijikkut  
Ingilrajuliqijitkullu
- Havagviat Ilinniaqtuliqijitkut
- Havagviat Aanniaqtailinikkut
- Inuit Uqausinginnik Taiguusiliqtiit
- Havagviat Maligaliqijitkut
- Nunavunmi Inirnirit Iliharviat
- Nunavunmi Igluliqijirjuat
- Qulliq Alrujaqtuqtunik Ikumadjutiit

# UIVIITITUN UQAUHIRMIK KIVGAQTUQTIT







---

## UIVIITITUN UQAUHIRMIK KIVGAQTUQTIT

---

---

### HIVUMUURUTIKHANGIT 1: **Ikajuqturni parnaijautit, pivaliatinni atuqtaunilu Uivitut ilihaqtakhati kivgaqtutitlu Nunavunmi**

---

#### **Havagvia Maligaliurvingmi**

#### **Pitjuhit Maligaliuqtit**

Talvani 2016-17 tamna Havagviat Maligaliuqtit atuqtat Uivitut Uqauhiq maniktakhai hatqiqitainiq, numiktitiqtainik kivgaqtutit, tamnalul malrungnik uqauhilgit ikajuhiat malrungnut havangujuk. Una ilalik 12 hatqiqtitat tapkununga Niruarnit Nunavut, Kiinaujaliqutit Tuhaqhitaui tapkunungalu katimajinarnut ilaujut Maligaliuqtini. Numiktitiqtauniit ilalgit Aturiaqaqtitauni Ubluani atuqtitlugu katimanit tapkuat Maligaliuqtit saivatlu tuhagakhaliuqtit hatqiqtinnit.

Tamna Havagviat atuqtai qaffit akhurnarnit pivaliatinninut ilihaqtakhat atuqpalianinut tamna parnagutaujuq huliniit ihuaqhihimanigut talvani *Kanata-Nunavut Angirutit*, ilautitlugit allanguqtarni kiinaujaliqutit atanngujaujutlu manijaujut havaakhat. Amihuni allanguqtarni ulapihaujut pilarninut taffuma Havagviat atuqpaliajangi ilihaqtakhat pitjuhitlu.

## Havagviat Maligaliqijitkut

### Maligat, Maligait tapkuatlu *Nunavut Gazette Tuhagaklhaliugat*

Talvani 2016-17 titiqqat taiguhilgit maligat maligaujutlu hanalrutai pijaulat tukhigaunianut uvaluniit pijaulat talvani Nunavut Havagvia Maligaliqijikkut qaritaujakkurvia.

- 28 Maligat numiktitiqtaujuq Uivitut katitlugit 276 makpirait
- 23 Maligat makpiraliuraujuq Uivitut katitlugit 177 makpirait
- 24 maligait hanalrutai numiktitiqtaujuq makpiraliugaujutlu Uivitut, katitlugit 327 makpirait

## Nunavunmi Apiqhuiviani Maligaliqijitkut (NCJ)

### Munarininnga Apiqhuivingmit

Pingahut atauhiq-havainirmi takini apiqhuijit katihimani atuqtaujuq Uivitut talvani Nunavut Apiqhuijini Apiqhuijit (NCJ) talvani Iqaluit atqutitlugu havaguhi talvani Qitiqqautijuq 18-22, 2016, Apitilirvia 19-23, 2016, tamnalulijjirurvia 13-17, 2017. Ilagiplugit tapkununga pingahut apiquijaqturni havainiit, pingahut apiquhauqtaupiaqtut pitjuhi Uivitut talvani Qitiqqautijuq 20, 2016, Apitilirvia 21, 2016, tamnalulijjirurvia 15, 2017.

Malruk Apiqhuijinut Havaktik II (Uivitut) Titirninut Titiraqtik talvani Nunavut Apiqhuijini Apiqhuijit (NCJ) piqaqtitai ikajurutit tapkununga Uivitutuqtit inungnut piqataujutlu ajuinaqtumik piplugu. Tapkuat titiraqtit piqaqtitai aulatjutit ikajurutit tapkunani havainiit-takini ikhivarnit piplugit titiraqtiuni apiqhuijit pitjuhi titiqaunilu ikajurutit titiqqat apiqhuijit titiraqutai. Tamainnut, tapkununga pingahut apiquhauqtautut tapkuaklu malruk apiquhauqtautut, uivitutuqtit pitaqtaikivgaqtutit Uivitut talvanga Uivitut apiqhuiji, tamna Uivitut uqaqti, tamna Uivitut tuhagakhaliuqti, malruklu Uivitut titiraqtik.

Piplugit qaffiuni pitjutaujuq titiqqatlu pitjuhit Uivitut, tapkuat NCJ-kut Apiqhuijini Tuhagakhaqarvi (CIS), tamna inmingni naunaiqtutit tuhagakhaqarvia, pijaqalaq nutanguqtaunia nalauhimajanga apiqhuijit titiraqutai pihimani uqauhit pitjuhiinut.

Ilagiplugit tapkununga Qaritaujakkurutit ihuaqhautit, Apiqhuijit Kivgaqtuqtit atuqpaliajai maligaq havaktinut havarijaqtautai tapkuat titiraqhimajut titiqqat tuhagakhaqarvi turangajut Uivitut Uqauhi pitjuhit ilaqarniat titiqqat nappait,

takukhauni, pivigijailu ilautinni piqaqtinni Uivitut Uqauhiq apiqhujit kivgaqtuqtit. Apiqhujit Kivgaqtuqtit pivaliatinniarmijai atularnit naunaijautit apiqhujit piqataujut iniqtirni pitarni naamagijautigini apiqhujit atuqtauni turangani uqauhit kivgaqtuqtit.

## **Havagviat Pitquhiliqijikkut**

### **Numiktirinikkut Kivgaqtuqtit**

Tamna Havagviat Pitquhiliqijikkut Pitquhitlu Numiktirinikkut Havagvia pitjuhi mikhaani 1,703,584 taidjuhiit talvanga Qablunaatun talvunga Uivitut talvani 2016-17 mikhaanilu 44,604 taidjuhiit talvanga Uivitut talvunga Qablunaatun katitlugit 1,747,188 taidjuhiit tukhiqtaujut tapkunanga 22 kivgaqtugat.

Kivgaqtutit ilalgit numiktitiqtainik, ihuaqhainiq, nutanguqtiriniq, naunaijainiq taiguaqhugit, nutanguqtauni, taiguhitlu. Titiqqat numiktitiqtaujut Uivitut ilalgit tuhagakhaliugat hatqiqtinni, unniudjutit, titiqqat, qaritaujakkuvik inuliquitlu tuhagakhaliurvit hatqiqtinni, hatqiqtitagat, takujakhat, inungnut iliharniq pinahuaqtinni, ahiilu havagutit hunat.

Piplugit inniqhimainni havangujut talvani Kipuktaijit Havagvia, havaktilluat hilataanit niuiktirinikkut Kivgaqtuqtit pitaqtaujut atuqhugit Atuqtauvaktut Pinahuaquni Angirutit tapkununga “pikpat pijaqaliqatlu” piplugit. Malruk naunaijijik-kipuktaijik havakhat hatqiqtitauihimajuk uuktugaujukhat, kihimik innirutaungittut.

Tamna pivaliatinnia taffuma *Guide de rédaction française du Gouvernement du Nunavut* hivullitjaujuq talvani 2016-17. Kinguagut malruk havaqatigit tapkununga Uivitutuqtit nunatagaujumi inungnut kivgaqtit, uqauhiq havaktilluat nunalingnit tapkuatlu Uivitut Uqauhiq ajuitut, tamna hivulirut iniqtaujuq talvani Qiqaijalirvia 31, 2017. Tamna hivulirut piqartuq 61 makpirait mikhaanilu 140 titiqqat turangajut Uivitut uqauhiliqijit atuqtauvaktut (akhurjumivigijai, qablunaujaqtarviuni, ahiilu), ilautitlugit apiqutit taihimajut tahamunga Nunavunmi piqpiangunit. Hivulirutauniat havanginut piqaqtitijit atuqtitai Uivitut numiktitiqtainik kivgaqtuqtit nunatagaujumi kavamatkunnut, ilautitlugit nunatagaujumi inungnut Kivgaqtuqtit havalgit atuqtinni tuhaumatjutit Uivitut inungnut.

Piittuq ajuiqharnirmik atuqtitauni, piplugu havaktit pitjuhi atuinarni talvani 2016-17 niriugijaujurlu iniqtaunia tuklirmi kiinaujaliqutit ukiungani.

Numiktiqtaujut havauhikhaq munarinimut atuqtakhangit qaritaujakkut (FLOW unalu MultiTrans) iliuraqtaujut ihuaqhigiami piliurninnga unalu uqauhinginnik aajjikutariigiami. Tapkuat Kipuktaijit Havagvia aulatai katitlugit 2,864 aadjikkutaitttut titiqqat Uivitut.

Tamna Havagvia havaakhamik taihimajut havangujuq pitarni taiguhit piqaqtut tapkunani Kavamatkut Nunavunmi Nanminilgit Parnaut Aturniqpatlu Mikhaunni. Tamna qanurinnia titiqqat piqaqtut mikhaani 1,150 taiguhit tapkununga timiujumi havagvia atiit, lihaqtakhat, kivgaqtutitlu, tadjatamaita ayjikkit Uivitut. Titiraqhimajut iliuraqtaujut taffumunga Numiktirijikkut Havautigivaktainut iluani tainiinik tutquumavianut hivunirmi atuqtaujukhanik naunaitkutikhanginik.

## **Kavamaliqijikkut Havagviat (EIA)**

### **Uivitut Tuhaumatjutit Inungnut**

Tamna Timinga Kavamaliqijikkut (EIA) tammaijat Tuhagakhaliurtit Uqauhiq Tuhaumatjutit Kamaji talvunga timiuqatigit nutaunia tiliuqtaunia talvani Ubluqtuhinia 2017. Tamna havangujuq niriugijaujuq inniqtaunia talvani Hikutirvia 1, 2017 kinguagut tamna 18-tatqiqhiutit pitjuhiq.

Timinga Kavamaliqijikkut (EIA) tunijait 333 titiqqat Uivitut:

- 48 tuhaqtidjutikhaq
- 194 inungnun tuhaqtitaujukhat
- 46 kavamatkunnin aanniaqtailinikkut unniudjuti
- 22 uqaqtakhangit
- 11 Hivuliqtiup Mapiraangutait
- 12 GN-kut tuhagakhaliugait

Pingahut Uivitut Uqauhit tuhagakhaliuqtit tukhirni atuttiaqtut iniqtauni tapkunani EIA-kut. Tamaita nutaat makpirat tapkunani EIA-kut qaritaujakkuvia hatqiqtaujut Uivitut, havatlu pigiaqtaujut kititauni Uivitut piqarnit qaritaujakkuvingmi talvanga 2015.

## Kiinaujaliqijikkut Havagvia



## Uivitutun Uqauhikkut Ajuiqhaidjut Kivraqtuijinut Inungnut

Talvani 2016-17, Carrefour Nunavut kanturaktitaujut tapkunanga Inungnut

Kivgaqtit Ajuiqharnirmik havagvia atuqtittangi hitamat Uivitutun Uqauhiq ilihainiq ilihautikhat Iqaluinni malruuklu Kangiqclinirmi. Qaliriini ilalgit malruk Pigialihat Uivitutun ilihaqtakhat (30 ikaarniit atuni), atauhiq akunniqhiut Uivitutun (30 ikaarniit), atauhq Puqtuniqpaq uivitutun (30 ikaarniit), tamnaluttauq atauhiq ubluq ilittuqhau Uivitutun malruklu ubluk ilittuqhaut Havaktilluat Uivitutun.

Tapkunanga 57 atiliuqtut piqataujut, 79% (45 ilihaqtu) iniqhijut ilihautinik, tapkuat ilalgit 22 Nunavut Inuit (49%) tapkuatlu 18 havaktilluat avaktit (40%).

Tamaita ilihaqtu iniqhijut naamaktumik naunaijaut ihuani atuni ilihaqhakhat. Iliutuqharnigut ilihaqtakhaq uqautaujut tamaini nalunairutitiat.

## Malruungnik Uqauhiqaqtut Kavamanit Ikajuutaujut

Piplugu tapkunanga Havagvia Havaktikhaqhiuqtit Havaktitlu tuhagakhat ilihaqtakhati, malruk malruungnik uqauhilgit havaktitagaujuk talvani 2016-17.

Tamna havagvik Havaktikhaqhiuqtit Havaktitlu hanmijai puqtujumik allanguqtani aktilat, tapkuat pitjutai akhurnarni pitagauni tuhagakhat. Amihuniqhat aktilanginut tuhagakhat naunaiqhimaittut atuqtitlugu tamna kiinaujaliqutit ukiunga. Kivgaqtutit piqaqtitaujut kihimik taihimajut tuhagakhat mamianaugaluq pitaqhimaittut.

Hivunmupluni, naunaiqtut hanalruta pivaliatitauniat atuqpiarianga katitirni tamaita tuhagakhat pijalgit Unniudjutitmut tapkunanga Uivitutun Uqauhiq Maniktat. Uqaqtatigingniq katitirnilu nunaliit avikhimanini havaktit tuhagakhat katitauniarmijut atuqhugu una Excel tiirvia.

Tamna Uivitutun hatqiqtauni atugakhaliat ilihimajut atuqpiariangi pijarakittumik hatqiqtauni havat pilarni tahamunga Nunavut uivituqtinut. Una atugakhaliq piniaqhimajuq aturahuaqtinni pijamalaqhutailu Uivitutun uqaqtit malruungniklu uqauhilgit inungnut tapkunanga GN-kut. Havat hatqiqtinni hatqiqtaujut ukiuqtaqtumi tuhagakhaliugut taiguat tamainni Nunavut aturialgit uqauhit, ilautitlugu Uivitutun. Ilagiplugu, havat hatqiqtaujut tapkunani Kavamatkut Nunavunmi qaritaujakkuvik Uivitutun.

Tamna Timinga Kiinaujaliqijit piqaqtut 620 havat hatqigtinni numiktitiqtaujut Uivitut ilijaujutlu tapkununga Kavamatkut Nunavunmi qaritaujakkuvia talvani 2016-17. Uivitut havakhat hatqigtinni hatqigtitaungmijut ukiuqtaqtumi tuhagakhaliuqrutini (*Nunatsiaq News* tamnalun *Nunavut News*). Ilagiplugulu, tamna *Aller de l'avant ensemble* hatqigtinnia (ilagiplugu tamna Uivitut hatqigtitauni atugakhaliat) makpiraliuqtaungmijut 23 amihuiqtuqhugit talvani malrungni havainiik nunalingni Uivitut Uqauhiq alilajuq *Le Nunavoix*.

Iqaluit havakhat hatqigtinni hatqigtajuq havaguhiq tamaat piplugu nunalingni Uivitut naalautikkurvia CFRT 107,3 FM ukiunganut piqattaqhugit.

Piplugu pilarni pitjutai tapkunani havagvia Havaktikhaqhiuqtit Havaktitlu, ilai qaffiuni tuhagakhat naunaiqhimajaungittut uumunga Unniudjutit pivia.

## Havagviat Aanniaqtalinikkut

### Aanniaqtalinikkut Kigaqtutit Uivitut

Talvani Ubluiqtirvia 2016 hitamat niuvirviuni niruaqtaujut tapkununga Naunaijaijit Pipkarni Angirutit titirni pitqujaujutlu kiugiarni taffumunga Tukhigaujut Uuktutikhanut (RFP) iniqtirianga tamna Aanniaqtalinikkut ilihaqtakhatik Kititauni.

Malruk nanminilgit kiujut, tamnalun DPRA-kut tunijajuq kanturaguta. Tamna kititauni atuinaqtut; mikhaunni pivikha inirnianut tamna kiinaujaliqutit ukiunga 2017-18. Tamna kingullipaq unniudjutit pijalik uumani piviani.

## Havagviat Ilinniaqtuliiqijitkut

### Tuhaumatjutit Aturahuaqtinnilu HAtuqtakhat

Talvani 2016-17, tahapkuat makpirat/titiqqat numiktitiqtaujut tamnalun/uvaluniit ihuaqhaqtaujut Uivitut:

- *Nipai Arnat Hivuliqtijuni tapkuatlu Kavamaliqutit* (ihuaqharni: 55,040 taidjuhiit)
- *Ilihimaqaaqtugut Kinaujanga Pijavut* (ihuaqharni: 71,055 taidjuhiit)
- *Pitarni Ilihautinilu tamaita Ilihaqtut* (ihuaqharni: 49,480 taidjuhiit)
- *Ukiumun Unniudjutit 2013-2014* (ihuaqharni: 16,800 taidjuhiit)
- *Ilinniaqtuliiqinirmut Maligaq* Nunallaani Katimapkainikkut (numiktitiqtait: 259 taidjuhiit)

- Inungnut hatqigtinni (CSFN) *Iliharniq Maligat* ihuaqhigiarni 2016 (numiktitiqtait: 500 taidjuhiit)
- Consultation publique sur le projet de modification (numiktitiqtait: 1,497 taidjuhiit)
- Tallimat Minihitaujut uqauhit (numiktitiqtait: 1,500 taidjuhiit)
- *Ilinniaqtuliqinirmut Maligaaq* ihuaqhigiarnit (numiktitiqtait: 923 taidjuhiit)
- Naliqariktinnit qaritaujakkut titiraq (numiktitiqtait: 604 taidjuhiit)
- Havagviujup havarijaqaqta (numiktitiqtait: 1,850 taidjuhiit)
- Tamna titiraq *Maligait Pinaqhimani* (numiktitiqtait: 7,795 taigutit) piplugu ihuaqhigiarni tamna *Ilinniaqtuliqinirmut Maligaaq* hatqigtaujut havagviujup qaritaujakkurvik
- Atauhiq havakhaq hatqirnia havakharlu unniqtuta (Havaktilluaq Nakuuhivallirnit Kamaji: 639 taidjuhiit) hatqigtaujut talvani GN-kut qaritaujakkurvik

## Tamaita Havagviujut

### Tilijaujuq Malruungnik-Uqauhiqaqtunun Havaakhat

Talvani 2016-17, 45 malruungnik uqauhiqarniq maniktaqpalarutit tunijaujut taffumunga Uivitut humiliqak 10 avikturanni havagviinni. Takulugu titiqqat ataani qaffiuninut atuni timiujuni.

HAVAGVIK	FY 2016-17	FY 2017-18
Pitquhiliqijitkut	2	4
Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut	2	2
Pivalliajulijitkut Ingilrajulijitkullu	4	3
Ilinniaqtulijitkut	9	11
Kavamaliqijitkut	2	3
Inulirijitkut	1	3
Kiinajulijitkut	4	3
Munaqhiliqijit	11	7
Maligaliqijit	5	6
Havagviat Maligaliuqtit ilalgit tamna Uqauhiliqiji Kamisina	5	1
<b>ATAUTTAMUN</b>	<b>45</b>	<b>43</b>

## **Nunalipaujat Iqaluit**

### **Nunalingni Tuhaumatjutit Kivgaqtutitlu**

Talvani 2016-17, tamna Nunalipaujat Iqaluit numiktitiqtaujuq makpiraliuqhugitlu 55 inungnut kivgaqtutit tuhaqhitjutit tuhagakhaliugatlu hatqiqtitai Uivititut. Numiktitiqtaujuq malruk kiinaujaliqutit kititauni unniudjutit.

Tamna Nunalipaujaq atuqtitat nunalingni Havagviat katimaniq talvani Hikutirvia 3, 2016, uqaqatigitjatauutlu titiqqat pijaulat Uivititut (PowerPoint qaritaujakkut hatqiqtitat), piqatigiplugit atauttikkuq uqaqtuijuq Uivititut. Mikhaani 50 inungnit piqataujut katimanirmi, ilailu uivitutuqtit ilauplutik.

Uqauhit uqauhiujuq pijaujuq atuqtitlugu kinguagutlu katimaniq, ilautitlugit tapkunanga Association des Francffones du Nunavut, nakuujuq, takupkaqtailu piqataujut ukunanga ilagit qujagijauqpiagtutlu tapkuat ikajuqtutit piqaqtitai Nunalipaujat, ilaulurnaahunilu atauttikkuq uqaqtit piqaqtitauni Uivititut.

---

### **HIVUMUURUTIKHANGIT 2:**

#### **Aturahuaqtinni tapkuat Atuttiarnit tamna Uivititut Uqauhilgit Nunaliujuq Nunavunmi**

---

## **Havagviat Pitquhiliqijikkut**

### **Nunagijaujuni Uuktuutikhanik**

Siksit nunalingningaqtut uuktuutikhanik maniqaqtitaujuq talvani 2016-17 ikajuqhugit nunalingni timiujut uuktutilgit nunalingningaqtut ihuaqhautt atuqtauninut Uivititut Uqauhiq kivgaqtutit:

1. Carrefour Nunavut atuinaqtat pivaliatinni tapkuat Passeport Nunavut ilihaqtakhatik, turaqhugit ihuaqhigiarni tapkuat ilaliutjarni nunaqalihat, atuqhugit hanajauni 8-nik ihumagijaujuq qunngialiugat hatqiqtinni aturniqpat kivgaqtutit tuhagakhatlu taffumunga nunatagaujuq (havakingularniq, nanminiqarniq, ahiningaqtut nunatartut, pulaaraqtuliriniq, pularniq nunatarnirlu, kivgaqtutit, hulidjutinik hulijutlu, inulrammiit). Tamna qunngialiugaq piqartuq 14 inungnik apiqhuinit tapkualuttauq piksat tuhagakhatlu tapkununga ihumagijaujuq titiqtai qulaani. Una tuhagakhaq



pijaulaq atuqhugu Carrefour Nunavunmi nutannuaq ilaliutjarnia qaritaujakkuvik.

2. Tamna Centre de la Petite Enfance Les Petits Nanooks pipkaijuq tatqiq tamaat havaktilluat ilihauniti tapkuat ilihariuqhalihat nutarannuit ilihajit pinahuaquplugit havaktit



pihimainnarni hugirnilu tatja pijalgit havagviujup, taima hugiarni uqaqtailu ilihajinit. Attaqtutqijat nunaliujut pijaqarni ihumagijaungmijut ahiilu timiujut inungnutlu qaitqujaujut ikajuriakhait (Ilihaqtarangata havagutit havaktit talvani École des Trois-Soleils tamnalu havagvia katimajini katimajit), kihimik ilaungittut tapkununga katinnit.

3. Tamna Association Francofone du Nunavut's (AFN) havaakhaq *Le Nunavoix* tamnaujuq Nunavunmi kihimituaq Uivitut Uqauhiq tuhagakhaliugaq. Makpiraliuqtaujuq malrungni havainiik tamaat tapkununga AFN-kut pihimajangi Nunavunmi uivitutuqtit inugiangni tuhaqhitautit nunatagaujumi kavamatkut ilihaktakhatik kivgaqtutitlu. *Le Nunavoix* tunijat 23 makpiraliugat uumani ukiumi, piplugu 150 aadjikkutait tuniuqarni atuni makpiraliugat. Tuniuqagaungmijug qaritaujakkut avataanut 160 inungnut nunalgit tahamani hilataanilu Nunavut, tamnaluttauq atquhugu Facebook. Katitlugit 80 ikaarnit ukiuq tamaat pijaujut havaakhaq atuqhugit ikajuqtigingni 11 ikajuqtijut piqatailu.

4. Tapkuat Association Francofone du Nunavut's (AFN) havaakhaq CFRT 107,3 FM tamna Nunavunmi kihimik Uivitut Uqauhiq naalautikkurvik, tuhaqhitautai kavamatkut pitjutauni nunaliujutlu tuhagakhat naalaktigijainut



atuqpiaqtinnilu tamna Uivitut Uqauhia aturiaqarni pijaujangi malikhugu tamna *Nunavunmi Iltarijauhimagut Uqauhiit Maligaq*. Tamna kanturagut tunijaujuq taffumunga ublaakut naalautikkurnit tuhagakhatlu atuqtauni, pijauni nunalingni

tuhagakhat, hulidjutinik tatjamutlu pidjutit pijaularni tapkununga Uivituqtit. Piqarmijuqtauq hitamat takijut nunalingni ilihaqtakhat atuqtaujut naalautikkut.

5. Tapkuat Commission Scolaire Francofone du Nunavut (CSFN)-kut havangujuq pinahuaqtai atuqtauni tamna Uivitut Uqauhi attaqtuqijanut nunaliujumi. Tapkuat CSFN-kut pipkaqtai inungnut pijualarni tamna iliharvingmi taigualiquivik, pitaqarni angjumik piqarni Uivitut Uqauhit piqarnit, Pingattiutaujarangat, Hitamiutmii Havailaujarangatlu. Atuqtitmijailu inngujut (8) hulipkaidjutikhat inulrammirnut ilagiinutlu, atuqtauvangniqhaujumi 15 inungnit ilaujut.



6. Tamna Commission Scolaire Francofone du Nunavut (CSFN) atuqtitat malrukj havaquhik Uivitut uqauhiq ublukkut hiniktarvik talvanga Niqiliqivik 22 tikitlugu Apitilirvia 2, 2016 tunngahuktittangi ilihaqtut utirni pigiarutani iliharbnirmun ukiuq. Ilauviujuq avataani 20 ilihaqtut, hivuliqtaujutlu hitamanit inulrammiit ilihaqtakhat havaktit.

Tamna hiniktaumavik aturnilik atuqpiaqtumik ilagija ilitturiffarni nutaqqat uqauhinik Uivitut ilihaqatimingnut piplugu amihut aujivaktut atuniqhauplugu Qablunaatun uqaqtuni pijauvini. Pipkaijuq tapkuat ilihaqtut hakugikhivallirni pilarahugini ihumaginilu ilaunit tapkununga uivituqtinut, hannaijaqhugitlu utirni iliharnirmun.

---

## HIVUMUURUTIKHANGIT 3: Nakuuhivallirni Aulatauni Kiunaqtuniklu

---

### Havagviat Pitquhiliqijitkut (CH)

#### Kamagini, Aulatauni, Munarini Naunaijarnilu

Tamna Havagviat Pitquhiliqijitkut kamagijat tamna pivaliatinnia kavamatkut tamaat, amihunut-ukiut hilinit parnaut atuqtauninut kavamatkut kivgaqtutit Uivititut. Angiqatiginahuarutait tapkununga kavamatuqatkut Havagviat Kanatamiuni Pitquhiliqijikkut iniqtirutat nutaamik *Kanata-Nunavut Angirutat tapkununga Uivititut Uqauhit Kivgaqtutit tamnaluk Inuktut Uqauhit 2016-2020*, sainiqtaujuq talvani Qiqaijalirvia 27, 2017.

Talvani tukliani hitamaujarnia taffuma 2016-17, tamna nutaaq Uivititut Uqauhiq ilihaqtakhat Havakti havaktikhaqtangujuq malikhugu Uivitituqtit Havagvia, tamnaluk nutaaq Manijaujuq tapkununga Uivititut Kivgaqtuqtit havaktikhaqtangujuq pingahuani hitamaujarnia.

Francoffone Havagvia ikhivautaliujuq taffumunga havagviqatiginut havaqatigiiktut tapkununga Uivititut Uqauhit Kivgaqtuqtit katimanit. Tamna havaqatigiiktut katimavaktut pingahunik talvani 2016-17. Aturniqpat pidjutit ilalgit nutaaq maligait naunaipkutat tapkununga havaqatigiiktut, nutanguqtut uqauhiujutlu tapkununga kavamatkut tamaat hulidjutinik parnaut tapkununga Uivititut Uqauhit kivgaqtutit malikhugu tamna nutaaq kavamatuqatkut-nunatagaujuq angirutat, nutanguqtut tapkununga timingani Uivititut Uqauhit maniktakhat aviktaunit, akiliqtutit, hulidjutiniklu, tamna atuqpaalirniganik tamna Ligne 5544, tamnaluk iniqtirnia tamna *Guide de rédaction française du Gouvernement du Nunavut*.



Uqausivut, tamna Nunavut Kavamanga tamatkiumajuq parnaut atuqpaliani tapkununga uqauhit maligat, nunguttuq 2016-mi. Naunaijarni qanuritinut pitarnit iniqtaujut, ikajuqtigiplugu timiujut inungnutlu havagvit, qanurinnilu uqauhiujut talvani Havaqatigini havaqatigiiktut tapkununga Uivititut Uqauhiq Kivgaqtutit.

Higullirmik naunaijarni iniqtaujuq pivaliatinninut maligait ikajuriangi timiujut atuqtauninut tapkuat tuhaumatjutit kivgaqtutitlu ilaujunut tapkunani inungnut Uivitut, ayjikkiktumik tamaita ahiinut aturialgit uqauhit. Una havaq atuinarniaq nutaami kiinaujaliqutit ukiungani.

Naunaijainiq pigiaqtaujuq nakuuniqpanut pitquhit hanatjuhikhanut atuqtaunialu huliniit pipkarni kivgaqtutit Uivitut, huli ihumagiplugit tapkuat aadjikkutaitttut uqauhiliqutit ilitquhitlu piqpiangi nunatagaujumi.

Katimanit atuqtaujuq tapkununga Réseau santé en français du Nunavut tapkuatlu Universitynga Moncton atularninut naunaipkutat huliniit pipkagauni ajuiqharnirmik ilihaqtakhati pijuajumalarni tapkununga Nunavut Kavamanga.

Tamna Ligne 5544 aturahuaqujaunig ilihaqtakhat pijaulaq kitunitliqak ilaujut inungnit atuqhugu hivajaut uvaluniit qaritaujakkut pitarnia tuhagakhat Uivitut tapkuninga nunatagaujumi kavamatkut ilihaqtakhat Uivitut.

Tamna Havagviat Pitquhiliqijitkut Pitquhitlu huli aturahuaqtitat tamna kivgaqtut atuqhigit hatqigtinni nunalingni Uivitut Uqauhiq alilajuq *Le Nunavoix* (23 malrungni havainiik tamaat hatqigtinni). Talvani 2016-17, 14 apiqutauni pijaujut atuqhugu tamna Ligne 5544 kivgaqtut. Apiqutaujut tukhiqtaujuq tuhagakhat tapkununga kavamatkut ilihaqtakhat kivgaqtutitlu, havarijauni Nunavunmi, uvaluniit tapkununga nunalingni timiujut.

Tamna Havagviat Pitquhiliqijitkut Pitquhitlu upaktauniaqhaujut aulatai Uivitut Uqauhiq maniktakhait tapkununa kivgaqtutit angirutit pitarninut avikturanniiliharvit.

Talvani 2016-17, saivat timiujut malruklu ahini avikturanni iliharviit (Havagviat Maligaliuqtit tamnalau Havagviat Uqauhiliqiji Kamisina) pitaqtai maniktakhat tapkuat Uivitut Uqauhiq ilihaqtakhat kivgaqtutitlu.

Tamna kingulliqpaq titiraqtaq tuhagakhaliaq hulinirnut akiliqtaujuq iniqtaujuq tunijaujutlu tapkununga Timinga Kanatamiuni Pitquhiliqijit. Una unniudjutit ilaginiaqta pijauni tapkuat *Minihitaujuq Uqauhilirinirmun Ukiumun Unniudjutit* tapkununga Maligaliuqtit.

## Havagviata Uqauhikkut Kamisinap

### Aturiaqaqtitiniq Uivitut Uqauhiq Pilarutit

Tamna Havagviat taffuma Uqauhiliriniq Kamisina pitartuq atauhirmik ihumaalut ilaujumin inungnut piplugu piqattianginni kivgaqtutit Uivitut tapkunanga nunatagaujuq timingani.

Tamna Timinga uqautjaujuq ihumaalutiniq ihuaqhailutik ihuaqhautainik. Hulivalliq unniqtuttiarni piqaqtitaujut talvani *Havagviat Uqauhiliqiji Kamisinaup Ukiumun Unniudjutit*, tamna iniqhimajuq makpiraliuqtajurlu.

Tamna Havagviat huli munarijai tapkuat atauttikku tunijauni tuhagakhaliuqtit hatqiqtitai, inungnut kivgaqtutit tuhaqhitjutai, Aanniaqtailinikkut uqautjitjutit, uqauhit, qanurinninut uqauhit takujakhaliugatlu tapkunanga nunatagaujuq iliharvit tamainni aturialgit uqauhit. Tapkunanga 381 aturialgit titiraqtauni tuhaqhitautit, tamna naunaijainiq nalvaqta 93.7% tunijaujut Uivitut.

Ahii hulidjutinik ilalgit:

- Piqatauniq qaritaujakkut ihuaqhainiq tapkunanga Ontariomi Havagviat tapkuat Uivitut Uqauhiq Kivgaqtutit Kamisina huliniinut pipkarni ihumagijaujut
- Piqatauniq tukliani havaqatigit ihuaqhaqtat tapkuat Iitquhiliqijikkut Pitquhitlu tapkununga Uivitut pivaliatinnilu uqauhirilarni inuup titirauyhirlu hivulirutit tapkununga GN-kut
- Katimaqatigini tapkuat Réseau Santé en français au Nunavut (Résefan) piplugit tahapkuat ilihaqtakhatujut naunaijarni tapkuat Qikiqtani Aanniarvik.



# NUMIKTIQHIMAJUQ IKAJUKTIUJUT







---

## NUMIKTIQHIMAJUQ HAVAGUTIT

---

### **Havagviangit Pitquhiliqijikkut ilitquhiliqinikkut Numiktirijit Havagviangit**

Havagviujut Kavamanu Nunavunmi inuilu timigijaini tunihijariaqaqtut makpiraanik tunijaujukhat inungnut aturlugit *Nunavunmi Iltarijauhijajut Uqauhiit Maligaaq unalu Inuit Uqauhingit Tammaqtailininga Maligaaq*. Nuuptirijut Havagviat ukunani Pitquhiliqijitkunni pivaktut nuuptirijuti-nik ikajutinik Inuktut, Inuktut (tamarmik Inuktitut unalu Inuinnaqtun), Uviititut, Qablunaatulu havagviujunut agiqtauhimajunulu Inuit timigijainut.

Talvani 2016-17 tamna Havagvia havarijai tukhirautit tapkununga 23 Kivgaqtuqtit timiujut inungnutlu havagvit kipuktainirmun, ihuaqharni, nutanguqtirni, naunaijarni taiguaqhugit, nutangurni taiguhitlu kivgaqtutit. Tamna Havagvia havarijait katitlugit 5,861,179 taidjuhiitt tamainni uqauhit, kivgaqtuqtaujut mikhaani 22,550 makpirat titirni tapkunani 4,738 titiqqat.

Taidjuhiit titiraqhimajuq talvanga Aanniaqtailiqijitkuni, Kiinaujaliqijitkut, Kavamaliqijitkut ilauvakhimajut 40% atautimiitunik havaktaujukharnik Numiktitiliqijunik Havagviani uvani maniit atuqtaujukharnik ukiungani.

TAIDJUHIIT TITIRAQTAUVAKHIMAJUT: KINGULIRMI UKIUK NALLAUTITIRUTIKHANGIT					
MANILIQINIRMUT UKIUNGANI	#TUKHIQTAUVAKHIMAJUT	INUKTITUT	INUINNAQTUN	UIVIITITUT	TAMAITA UQAUHIJUTIGUT
2015-16	3,979	2,528,108	1,337,729	1,681,998	5,547,835
2016-17	3,963	2,609,786	1,503,205	1,703,584	5,816,575
Amigainni Ilagiarni/ Ikikligiarni	-16	81,678	165,476	21,586	268,740
<b>% AKITTURJUUMIDJUTAA/ IKIKLIGIARNI</b>	<b>-0.5%</b>	<b>3.2%</b>	<b>12.4%</b>	<b>1.3%</b>	<b>4.1%</b>

TAIDJUHIIT TITIRAQTAVAKHIMAJUT: TAPKUNANGA KIVGAQTUGAQ UQAUHIRLU					
HAVAGVIAT	QABLUNAAQTUN	UIVIITUT	INUKTUT	INUINNAQTUN	KATITLUGIT TAIDJUHIIT
Kiinaujaliqijikkut	19,871	361,225	416,588	177,109	974,793
Kavamaliqijitkut	192	147,467	501,993	216,876	866,528
Aanniaqtailinikkut Inuliqu titu Kivgaqtuqtit	5,547	132,887	230,104	150,563	519,101
Maligaliurvik	-	87,301	190,446	100,006	377,753
Avatiliqijitkut	773	97,983	203,643	90,181	392,580
Pivalliajuliqijitkut Ingilrajuliqijitkullu	132	81,991	135,598	110,610	328,331
Inulirijitkut	-	139,302	94,499	136,343	370,144
Qulliq Alrujaqtuqtunik Ikumadjutiit	718	78,676	117,767	102,928	300,089
Maligaliqijit	-	124,645	136,538	39,912	301,095
Ilinniaqtuliqijitkut	1,906	85,902	102,406	93,353	283,567
Nunalingni Kavamatkunillu Pivikhaqautitkut	-	81,770	129,562	65,450	276,782
Pitquhiliqijitkut	7,624	190,361	78,044	53,233	329,262
Nunavunmi Inirnit Iliharviat	-	47,571	73,904	30,624	152,099
Havaktinut Aanniqtailinirmullu Havalimaiqqata Nalliqtarvik	-	475	89,070	52,115	141,660
Havagvianut Uqauhinginnun Kamisina Nunavunmi	5,110	3,885	33,751	31,064	73,810
Kivgaqtuqtit Nutaqqanun Inulraminrnunlu	-	15,941	20,952	25,484	62,377
Nunavunmi Igluliqijirjuat	-	8,925	24,328	11,890	45,143
Kamisinaujuq Nunavunmut	-	7,566	5,666	6,011	19,243
Qullit Nunavunmi Arnait Qanurilinganinginnut Katimajit	-	6,110	6,580	5,789	18,479
Nunavunmi Nanminiaqqtunut Atukkirvik Kuapuriasingit	-	-	13,922	-	13,922
Commission scolaire francofone du Nunavut	2,731	1,605	2,664	-	7,000
Inuit Uqausinginnik Taiguusiliuqtiit	-	1,404	1,761	3,072	6,237
Nunavut Pivalliajuttikhalirinirmut Katujjiqatigiinnun	-	592	-	592	1,184
<b>TAMAAT ATAUTTIMUT</b>	<b>44,604</b>	<b>1,703,584</b>	<b>2,609,786</b>	<b>1,503,205</b>	<b>5,861,179</b>



# AKILIQTAUJUT





---

## AKILIQTAUJUT

---

### Uvani 2016-17 Iltarijaujut Uqauhiit Manik Akiliqtaujut

2016-17 AKILIQTAUJUT		
HAVAGVIAT PITQUHILIQUIITKUT	MANIIT UKIUNGANUT ATUQTAKHAT	ATULUAQTUT
Iltarijahimajuni Uqauhiit Havagviujuq	\$10,871,000	\$10,235,101
PINGAHUANUT ILAUJUMIT MANIKHAAT	MANIIT UKIUNGANUT ATUQTAKHAT	ATULUAQTUT
Inuit Uqauhiitinut Uuktuutikhat	\$1,500,000	\$1,500,000
Uviititun Uqauhirmik Kivgaqtuqtit	\$1,910,824	\$1,910,824
Timinga Hanaujarniq Iltquhiliqutitlu - Uviititun	\$75,000	\$75,000

Tamna Havagviat Pitquhiliqijitkut Pitquhitlu akiliqtutai \$10,235,101 talvani 2016-17 tapkununga aturialgit uqauhit ilihqatakhati kivgaqtutitlu, tapkuat ilalgit numiktitiqtit kivgaqtutit, Inuktut tapkuatlu Uviitituqtit Havagvia ilihqatakhat, maniktakhat tunitjutitlu tapkununga nunalingningaqtut Inuit uqauhiq pigiarutai ikajutitlu atupalianinut tapkuat Uqausivut hivullitjarni tapkuat timiujut inungnutlu havagvit.

Una ilajaujuq pingahuanut-piqataujut kavamatuqatkut maniktakhat malikhugit tapkuat *Kanata-Nunavut Angirutit tapkununga Uivitut Uqauhiq Kivgaqtutit tapkuatlu Inuktut Uqauhiq 2016-2020 tamnalu Kanata-Nunavut Angirutit tapkununga Pivaliatinni Hanaujat Iitquhitlu Uivituqtinut 2014-2018.*





